
”SINUN VUOROSI LOISTAA”

Yhteisöllinen musikaaliprojekti Viialan yhtenäiskoululle

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma

Lahdensivu, syksy 2016

Laura Flankkumäki

LAHDENSIVU

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma
Terapeuttinen ohjaaminen

Tekijä	Laura Flankkumäki	Vuosi 2016
Työn nimi	”Sinun vuorosi loistaa” Yhteisöllinen musikaaliprojekti Viialan yhtenäiskoululle	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni aiheena oli yhteisöllinen ja osallistava musikaaliprojekti Viialan yhtenäiskoululle, joka toteutettiin 1.12–6.2016 välisenä aikana. Musikaaliprojekti toteutettiin Akaan kaupungin kerhotoimintana ja projektiin osallistui 37 vapaaehtoista 9–15 vuotiasta lasta ja nuorta, sekä Viialan yhtenäiskoulun opettajia ja ohjaajia. Musikaaliprojektista syntyi Voice of Viiala-musikaaliesitys, jota esitettiin Viialan yhtenäiskoululla 19–20.5.2016 yhteensä neljä kertaa.

Musikaaliprojektin tavoitteena oli osallistaa nuoria itse suunnittelemaan ja toteuttamaan musikaalin sisältöä, omia vahvuuksia hyödyntäen. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kuvata musikaaliprojektista ennen ja sen aikana nousseita teemoja ja peilata niitä teoreettiseen tietoon ja tekemiini havaintoihin ja saatuun palautteeseen. Tässä opinnäytetyössä käytettiin teoreettisena tietoperustana uutta vuoden 2016 perusopetuksen opetussuunnitelmasta nousevia osallistamisen, yhteisöllisyyden ja tekemällä oppimisen teemoja.

Lisäksi opinnäytetyössä paneuduttiin yksilön motivaation, luovuuden ja vahvuuksien tunnistamiseen ja hyödyntämiseen, sekä draamakasvatuksen mahdollisuuksiin yksilön kasvun ja kehityksen tukemisessa. Opinnäytetyön johtopäätöksistä ilmenee, että tämän kaltaisella musikaaliprojektilla on mahdollista saavuttaa uuden perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita. Perustelen johtopäätökset teoreettisen tiedon ja kohderyhmän sekä toimeksiantajan palautteesta. Tämä opinnäytetyö kuvaa yhden mahdollisuuden siitä, miten uuden perusopetuksen opetussuunnitelman teemoja voitaisiin koulussa toteuttaa luovia menetelmiä käyttäen.

Avainsanat Yhteisöllisyys, osallisuus, tekemällä oppiminen, vahvuuksien tunnistaminen, draamakasvatus

Sivut 37 s. + liitteet 17 s.

LAHDENSIVU

Degree programme of Crafts and Recreation
Therapeutic Recreation

Author	Laura Flankkumäki	Year 2016
Subject of Bachelor's thesis	"It's your turn to be in the spotlight!" A community musical project at Viiala comprehensive school	

ABSTRACT

The subject of the thesis was a communal and participatory musical project for Viiala comprehensive school. The production took place in the spring of 2016. The musical project was produced as a part club activity run by the city of Akaa. The project involved 37 voluntary children from the age of 9 to 15 as well as teachers and youth leaders. The musical project formed into a musical show "Voice of Viiala", which was performed in the comprehensive school of Viiala on the 19th and 20th of May 2016. The show was performed four times.

The goal of this musical project was to get the children to plan and implement the musical by using their own strengths. The main goal of this thesis was to describe the themes which emerged before and after the project, reflect them to the theoretical knowledge, the author's observations and the feedback that was given. The theoretical background of this thesis is based in the new primary school curriculum introduced in 2016. Central themes in the new curriculum are participation, communality, learning by doing and drama education. In addition, this thesis focused on individual motivation, enhancing creativity and recognizing one's own strengths and utilizing them. The goal was to utilize the potential of drama education in personal growth.

The thesis concludes that this kind of a project enables achievement of the goals of the new curriculum. The conclusion is based on the theoretical knowledge and feedback from the target group and the professionals involved. This thesis shows one possible way of implementing the themes of the new curriculum by utilizing creative methods.

Keywords Community, participation, learning by doing, drama education

Pages 37 p. + appendices 17 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	4
3	LAPSUUDEN JA NUORUUDEN KEHITYSTEHTÄVÄT -JA HAASTEET.....	5
3.1	Ihmisen kehityksen määrittelyä.....	6
3.2	Kouluikä.....	7
3.3	Kouluiän ja nuoruuden psykososiaalinen kehitys Eriksonin mukaan.....	7
4	OPPIMISEN YKSILÖLLISYYS	8
4.1	Motivaatio	9
4.2	Luovuus.....	9
4.3	Positiivinen psykologia ja vahvuuksien tunnistaminen	10
4.3.1	SMART- ja PERMA-malli.....	11
4.3.2	Luonteen vahvuudet koulussa	12
4.3.3	Kuuntelemisen taito.....	13
5	OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS.....	14
5.1	John Deweyn Learning by doing -menetelmä.....	15
5.2	Osallisuus ja yhteisöllisyys uudessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa....	15
5.2.1	Opetussuunnitelman arvo- ja lainsäädäntöperusta	15
5.2.2	Oppimaan oppiminen	16
5.2.3	Osallisuus ja yhteisöllisyys.....	17
5.2.4	Hyvä oppimisympäristö.....	18
5.2.5	Kerhotoiminta.....	19
6	DRAAMAKASVATUS	20
6.1	Kohtaamisen pedagogiikka	21
6.2	Yhteisöteatteri	22
7	MUSIKAALIPROJEKTIN KULKU	23
7.1	Musikaalin idea ja ensimmäinen tapaaminen lasten ja nuorten kanssa	24
7.2	Ryhmien muodostaminen.....	25
7.3	Harjoitukset ja inserttien kuvaus	26
7.4	Yhteisharjoitukset ja lehdistö	27
7.5	Harjoitusesitys, näytökset ja saatu palaute	28
7.6	Pizzapäivä ja palautteen kerääminen.....	28
8	OPINNÄYTETYÖN PROSESSI ANALYYSI	29
8.1	Tulokset.....	29
8.2	Johtopäätökset	31
8.3	Oman oppimisen reflektointia.....	35
	LÄHTEET	36

Liite 1	Voice of Viiala -esitys
Liite 2	Käsikirjoitus
Liite 3	Ideointilomake
Liite 4	Juliste
Liite 5	Akaan seutu 25.4.2016
Liite 6	Valkeakosken sanomat 4.5.2016

1 JOHDANTO

*Anna minun nähdä sun kasvosi
Nähdä kuinka valosi loistaa
Anna minun kuulla sun äänesi
Kuulla kuinka ilosi soi
Anna sateen huuhtoa surusi
Anna tuulen helmoja nostaa
Tänään on tullut sun päiväsi
Nyt on sinun vuorosi loistaa.*

-Juha Tapio: Sinun vuorosi loistaa

Edellä mainitut Juha Tapion laulun sanat kiteyttävät hienosti tämän opin-
näytetyön tematiikan. ”Sinun vuorosi loistaa” -laulun sanat soivat mieles-
säni jo oppinäytetyötä suunnitellessani ja edelleenkin saan kylmiä väreitä
laulun soidessa radioissa ja muistellessani tätä projektia. Kuulluksi tulemi-
nen on jokaisen ihmisen perusoikeus, sekä lähtökohta ihmisen täysivaltai-
selle hyvinvoinnille. Jokainen ihminen haluaa tuntea kuuluvansa sosiaali-
seen yhteiskuntaan ja siksi vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa on tär-
keää ihmisen tasapainoiselle kehitymiselle. Ihminen peilaa omaa käytös-
tään sosiaalisissa tilanteissa ja sitä kautta muokkaa omia toimintatapojaan
ja -mallejaan. Koulu toimii yhtenä sosiaalisten tilanteiden opettamispaik-
kana ja koulussa tapahtuu myös paljon sellaista sosiaalista kypsymistä,
mikä jää monesti oppiainepainotteisen tutkimuksen varjoon. (Uusitalo-Mal-
mivaara, 2014, 269.)

Jokaisella ihmisellä on omat vahvuutensa, joita he haluavat päästä kehittä-
mään ja toteuttamaan. Ihmisellä on myös paljon sellaisia kykyjä ja taitoja,
jotka jäävät usein huomaamatta, jos niitä ei osata ajoissa tunnistaa tai niitä
ei päästä kunnolla toteuttamaan. Tässäkin mielessä koulu toimii yhtenä yk-
silön varhaisena näyttämönä, jonka keskeisiin kasvatustehtäviin kuuluu
mielestäni yksilöiden vahvuuksien löytäminen ja tunnistaminen sekä yksi-
löllisen opettamisen järjestäminen näitä vahvuuksia silmällä pitäen. Kasvat-
tajan tulee myös huomioida yksilön synnynnäinen temperamentti, sekä ikä-
kaudelle ominaiset kehitystehtävät -ja haasteet. (Uusitalo-Malvivaaran
2014, 79.)

Ihmisen persoonallisuus kehittyy synnynnäisen temperamentin ja ympäris-
tön vuorovaikutuksen tuloksena sen mukaan, miten hyvin lapsen tempera-
mentti ja ympäristön vaatimukset ja odotukset sopivat yhteen, tai sopivatko
ollenkaan. Ei ole olemassa hyvää tai huonoa temperamenttia, vaan jokai-
sesta lapsesta saadaan sopeutuva, itsensä hyväksyvä, sosiaalinen ja stressiä
sietävä aikuinen, mutta se edellyttää lapsen yksilöllisen rakenteen tunte-
mista ja hyväksymistä. (Keltinkangas-Järvinen 2011, 3.)

Motivaatiolla on myös suuri vaikutus yksilön oppimiseen sekä osallisuus,
että yhteisöllinen toiminta voivat vaikuttaa positiivisesti ihmisen motivaai-
tion. Erilainen luova toiminta antaa hyvät mahdollisuudet itsensä toteutta-
miselle ja samalla karttavat sosiaaliset taidot. Ryhmässä toimiminen yh

teisen päämäärän mukaan kasvattaa monia sellaisia taitoja, jotka ovat välttämättömiä elämässä selviämiseksi. (Heikkisen 2004, 17, 118, 126.)

Edellä mainitut teemat: yhteisöllisyys, osallisuus, vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen, sekä draamakasvatus toimivat Viialan yhtenäiskoululle 1.12.2015–2.6.2016 ohjaamani ja käsikirjoittamani musikaaliprojektin lähtökohtina. Kohderyhmäni koostui 37 vapaaehtoisesta 9–15 vuotiasta alaja yläkoulun oppilaista. Toteutin musikaaliprojektin yhteistyössä koulun muun henkilökunnan kanssa, hyödyntäen mahdollisimman monipuolisesti kaikkien osaamista. Musikaaliprojekti toteutettiin Akaan kaupungin kerhotoimintana ja pääsääntöisesti kouluajan ulkopuolella tapahtuvana toimintana. Musikaali projektista valmistui tunnin mittainen Voice of Viiala -esitys, jota esitettiin Viialan yhtenäiskoulun oppilaille, henkilökunnalle ja huoltajille 19. ja 20.5.2016, yhteensä neljä kertaa.

Keräsin projektin aikana aineistoa eri lähteistä hyödyntäen Wilmaa, Whats App-pikaviestisovellusta, videopäiväkirjaa ja avointa keskustelua. Projektin alussa projektiin osallistuville tekemäni ideointilomake (liite 3) toimii myös yhtenä tämän opinnäytetyön aineiston keräämisen työkaluna. Ideointilomakkeen tarkoituksena oli selvittää kohderyhmän vahvuuksia, mielenkiinnon kohteita sekä sitä millaisissa pienryhmissä kohderyhmä haluaisi mieluiten toimia musikaalia työstettäessä.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset käsittelevät osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusten syntymistä musikaaliin osallistuvien näkökulmasta. Lisäksi pohdin keräämäni aineiston avulla omia havaintojani kyseisten teemojen toteutumisesta ja peilaan niitä keräämäni teoreettiseen tietoon.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on teoreettista tietoa soveltaen käsitellä yhteisöllisyyttä, ryhmädynamiikkaa, sekä yksilön vahvuuksien käyttämistä keinona motivoida oppimaan. Toiminnallisen projektini toteuttamisvälineeksi valitsin musikaalin, mielestäni musiikki on luonnollinen tapa ilmaista itseään. Projektin jäsenet valitsivat itse musikaalissa esitettävät kapaleet, joten musikaali muodostui alusta asti heidän itsensä näköiseksi. Musikaalin esittäminen suuren yleisön edessä motivoi lapset ja nuoret panostamaan projektiin ja näyttämään omaa osaamistaan. Musiikillisesti taitavien yksilöiden omaava itsevarmuus loi ilmapiirin, joka väistämättä loi tilaa myös niille, joiden vahvuusalueet olivat kenties toisaalla. Musikaali loi onnistumisen tunteita esiintyjille ja myös niille, jotka eivät itse esiintyneet lavalla, mutta joita ilman musikaali ei olisi onnistunut. Musikaalin valmistaminen työllisti suuren määrän henkilöitä erityyppisissä tehtävissä. Projektissa esimerkiksi lavasteet, puvustus, äänentoisto sekä käyttämämme videomateriaalin editointi vaativat todella erityyppistä osaamista. Yksilöllisten vahvuuksien hyödyntäminen oli jälleen erinomainen keino vahvuuksien kautta luoda hyvä oppimisilmapiiri, jossa lajin taitavat yksilöt ohjasivat muita. Musikaali ei syntynyt muutaman taitavan yksilön toimesta, vaan vaati suuren kirjon toimijoita, jotka olivat riippuvaisia toisistaan. Yhteistyö oli välttämätöntä ja juuri siksi onnistuminen omalla vastuualueella oli erityisen palkitsevaa.

Tärkeänä teoreettisena pohjana opinnäytetyössäni toimi vuoden 2016 perusopetuksen opetussuunnitelma, keskeisinä teemoina yhteisöllisyys, osallisuus ja tekemällä oppiminen. Positiivisen psykologian käyttäminen, sekä motivaation ja luovuuden hyödyntäminen ihmisen kasvatuksessa olivat teoreettisina teemoina. Draamakasvatuksen teemoista kohtaamisen pedagogiikka, sekä kasvatustieteen lapsilähtöinen pedagogiikka toimivat myös projektini teoreettisina lähteinä.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tässä luvussa selvitän motiivejani siitä, miksi olen päätenyt tekemään musikaaliprojektin juuri tästä aiheesta. Esittelen ja perustelen myös opinnäytetyössäni käyttämiä tutkimusmenetelmiä, sekä aineiston valintaa. Kuvaan myös musikaaliprojektista ennen ja jälkeen esiin nousseita tutkimuskysymyksiä, jotka ovat ohjanneet tämän opinnäytetyön tekemistä.

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana on oma kiinnostukseni uuden perusopetuksen opetussuunnitelman teemoihin: itsensä toteuttaminen, osallistaminen, yhteisöllisyys, tekemällä oppiminen ja positiivinen psykologia. Opiskeluni Hämeen ammattikorkeakoulussa ja erityisesti kuuden vuoden työkokemukseni peruskoulusta ovat antaneet minulle mahdollisuuden tutustua ja toteuttaa luovaa toimintaa, omia vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita silmällä pitäen juuri oikeassa toimintaympäristössä, ennen kaikkea itse sitä toteuttamalla ja siitä oppimalla.

Musikaaliprojektin tekijöiksi valikoitui yläasteikäisiä nuoria sekä kaksi kolmasluokkalaista tyttöä. Alakoulun oppilaiden mukana oleminen nosti yhteisöllisyyden merkityksen projektissani uudelle tasolle. Vanhempien ja nuorempien toimiminen yhteistyössä ryhmän jäsenenä vahvisti yhteishenkeä ja samalla rohkaisi mahdollisesti ujompiä yläkoulun oppilaita poistamalla suorituspaineita. Vanhemmat projektin jäsenet joutuivat ottamaan vastuuta nuoremmista ja opastamaan heitä projektin eri vaiheissa. Projektiin osallistuneet alakoulun oppilaat olivat kylläkin reippaita ja kokeneita esiintyjä ja heidät huomioitiin ryhmän tasavertaisina jäseninä. Tämä korosti yhteishenkeä koko projektissa.

Musikaalin tekijät koostuivat pääsääntöisesti hieman vanhemmista oppilaisista. Alakoululaisten kanssa toimimisesta minulla oli jo aikaisemmin kokemusta. Murrosikäisten nuorten ohjaaminen on kuitenkin täysin eri asia ja projektin koordinoiminen antoi minulle tahtomiani haasteita. Tavoitteeni oli rohkaista nuoria itse suunnittelemaan ja toteuttamaan musikaalin sisältöä. Halusin asettaa heidät asemaan, jossa he itse joutuvat arvioimaan omia vahvuuksiaan, kun he suunnittelivat projektia. Tällaisessa projektissa osallistujat eivät kuitenkaan voi toimia pelkästään mukavuusalueella, jolloin ryhmän jäsenten tukeminen ryhmän toimesta vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhteishenkeä.

Opinnäytetyöni tutkimusongelma ja tutkimuskysymys ovat seuraavat:

1. Miten luovalla projektilla voidaan vahvistaa peruskoulun yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja itsensä toteuttamista?
2. Millaisia havaintoja ja kokemuksia musikaaliprojektin aikana syntyi yhteisöllisyydestä, osallisuudesta ja itsensä toteuttamisesta?

Tässä opinnäytetyössä käytän tietoperustana uutta vuoden 2016 perusopetuksen opetussuunnitelmaa, sekä teoreettista ja ajankohtaista tietoa, jota keräsin aiheeseen liittyvistä väitöskirjoista, pro gradu -tutkielmista ja alan

teoksista. Opinnäytetyöni pohjautuu laadulliseen teorian tietoon sekä käytännössä keräämääni aineistoon ja näiden kahden tiedon peilaamiseen toisiinsa. Aineistonkeruumenetelminä käytin avointa keskustelua, Wilmaa, WhatsApp-pikaviestisovellusta, osallistujien palautetta ja videopäiväkirjaa.

Tavoitteenani oli tässä opinnäytetyössä löytää luovan projektin tekemiselle ja osallistamisen, yhteisöllisyyden ja itsensä toteuttamisen tavoitteiden toteuttamiselle asiantuntemusta ja ammattitaitoa tukevia toimintatapoja ja menetelmiä. Tavoitteenani on saada valitsemastani teoreettisesta tiedosta vakuuttavuutta omiin havaintoihini ja tulkintoihini.

Uskon opinnäytetyölläni olevan ajankohtaista merkitystä, sillä yksilöllinen oppiminen ja yksilöllisyyden tunnistaminen värittävät tällä hetkellä vahvasti koulumaailmaa. Omat muutoksensa koulumaailmaan tuo myös uuden perusopetuksen opetussuunnitelman teemat. Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat kiinnostava ja ajankohtaisia aiheita, mutta konkreettisia tapoja tai toimintamalleja sitä toteuttaa on varsin vähän saatavilla. Tekeminen perustuu mielestäni ehkä liikaakin kasvattajan omaan persoonaan ja kiinnostuksen kohteisiin eikä asiantuntemukseen, ammattitaitoon ja yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin ja -menetelmiin. Opetussuunnitelman käsitteiden laajuus ja moninaisuus voivat ennestään sekoittaa kasvattajan mieltä, ja siksi olisi hyvä olla näyttöä käytännössä toteutetuista projekteista nimenomaan koulun toimintaympäristöä silmällä pitäen. (Säntti 2008, 11.) Perustelen opinnäytetyöni tarpeellisuuden sillä, että se tuo esille yhden onnistuneen tavan toteuttaa uuden perusopetuksen opetussuunnitelman yhteisöllisyyden, osallisuuden ja itsensä toteuttamisen teemoja.

3 LAPSUUDEN JA NUORUUDEN KEHITYSTEHTÄVÄT -JA HAASTEET

*Hei hei mitä kuuluu
Sä kysyt ja kaikki on ok
No hyvä sun on puhuu
Kun sä et tiedä miltä
musta tuntuu.*

-Apulanta: Mitä kuuluu

Seuraavassa luvussa esittelen kohderyhmäni ikäkaudelle tyypillisiä kehitystehtäviä ja -haasteita. Mielestäni toiminnallista projektia tehdessä on tärkeää tunnistaa kohderyhmän ikäkaudelle ominaiset piirteet, jotta ihmisen kokonaisvaltainen kehittyminen ja oppiminen voidaan ylipäättänsä tunnistaa ja toteuttaa. Musikaaliprojektia ohjatessani oli tärkeää huomioida kohderyhmän yksilölliset erot myös temperamentissa ja oppimistavoissa. Ihmisen elämänsä eläminen on jaettu teoreettisen tiedon mukaan erilaisiin kehitystehtäviin ja -haasteisiin ja tätä musikaaliprojektia tehdessä minun tuli tiedostaa, minäkalaisia asioita kohderyhmäni elämässään tällä hetkellä kä-

sittelee ja mitkä ovat ne olennaiset asiat jotka tässä ikäkaudessa tulee saavuttaa. Musikaaliprojektin ohjaajana ja aikuisena olen mielestäni velvoitettu tiedostamaan, sekä pohtimaan miten minä voin omalla toiminnallani ja musikaaliprojektin avulla myötävaikuttaa kehitystehtävien toteutumiseen ja minkälaisiin kehityshaasteisiin minun tulee kiinnittää huomiota, tietenkin kunnioittaen jokaisen yksilön ainutlaatuisuutta.

3.1 Ihmisen kehityksen määrittelyä

Dunderfeltin (2011, 13–14) elämäntutkimuksen mukaan ihmisen kehitystä voidaan lähestyä neljästä lähtökohdasta: biologisesta, yhteiskunnallisesta, psykososiaalisesta ja induviduaation lähtökohdista. Biologinen lähtökohta tarkoittaa elimistön kasvua, kehitystä ja rappeutumista. Yhteiskunnallisella lähtökohdalla tarkoitetaan ihmisen ja kulttuurin vuorovaikutusta. Psykososiaalinen lähtökohta eli lapsuuden lähi-ihmisten merkityksellisyys persoonallisuuden muodostumiselle ja induviduaation näkökulmalla tarkoitetaan ihmisen persoonallisuuden ja ydinminuuden kehittymisestä eri ikävaiheissa läpi koko elämän.

Jean Jaques Rousseau totesi jo 1900-luvun alussa, että koululaisten keskinäisessä seurustelussa välitunnilla opitut tiedot ja taidot ovat sata kertaa hyödyllisempiä kuin, kaikki mitä heille sanotaan koulussa. Rousseau ajatteli välitunnin olevan vähemmän keinotekoinen ja siksi lähempänä luonnomukaisen oppimisen periaatteita. Rousseauin keskeinen kasvatustajattelu periaate oli lapsen luonnollisen kehitysrytmin seuraaminen. Murrosikä merkitsee tässä suhteessa käännekohtaa, sillä sen jälkeen kiinnostus itsestä kääntyy muihin ihmisiin. Kasvatuksen tehtävänä on johdattaa nuori luonnolliseen moraalisiin ja uskontoon. Niiden avulla hän oppii elämään ympäröivässä maailmassa ja havaitsemaan yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuden. Immanuel Kantin mukaan kasvatuksen tärkein tehtävä on opettaa järjen käyttöä ilman johdatusta. (Rinne, Kivirauma & Lehtinen 2016. 12,188.)

Jokaisen ihmisen elämä on ainutlaatuinen yksilöllinen kokonaisuus, mutta yksilöllisiä eroista huolimatta ihmisen elämänsästä voidaan löytää yleisiä kehityksen lainalaisuuksia. Yleistykseen ei kuitenkaan päästä ilman erilaisten ihmisten omien elämäntarinoitten kuuntelemista ja arvostamista. Ihmisen kehitys on fyysisten, sosiaalisten, psyykkisten ja yksilöllisten voimien yhteisvaikutusta. Jokaisella ihmisellä on synnynnäistä potentiaalista kehitysvoimaa, joka ei kuitenkaan ilmene itsessään. Sisäiset ja ulkoiset tekijät voivat hidastaa tai tuhota mutta toisaalta nopeuttaa ja toimia eteenpäin vievinä mahdollisuuksina. (Dunderfelt 2011, 15–16.) Seuraavaksi käsittelen opinnäytetyöprojektini kohderyhmän ikävaiheeseen liittyviä kehitystehtäviä ja haasteita.

3.2 Kouluikä

Kouluiän eli 7–12 ikävuosien kehityshaasteet liittyvät vahvasti yksilöitymisprosessiin. Konkretisoituvaa ajattelua lisääntyy ja kaveripiirissä hankitut ryhmäkokemukset herättävät tunteen omasta itsenäisyydestä ja erillisyydestä. Lapsessa ilmenee keskittyneisyyttä, arvioimishalua ja sisäistä virkeyttä. Tässä kehitysvaiheessa lapsi kehittyy myös fyysisesti ja tämä luo edellytyksiä tasokkaimpiin suorituksiin. (Dundelfelt 2011, 81.)

Kouluiän kehitysvaiheeseen kuuluu olennaisesti koulun aloittamiseen liittyvät fyysiset, psyykkiset ja yksilöllisyyden muutokset. Uusi ilmapiiri ja sosiaalinen yhteisö asettavat vaatimuksia lapsen sopeutumiselle ja sisäisille kyvyille. Lapsella on myös tässä kehitysvaiheessa paljon kapasiteettia vaikeuksien ja vaatimusten kohtaamiseen ja kehittymiseen. Lapsella on intoa uuden oppimiselle, ja juuri tämän uuden kohtaamisessa lapsen yksilölliset piirteet pääsevät kehittymään. Samalla lapsen kuvallinen ja elämyksellinen tietoisuus ja sisäinen maailma kehittyvät. Tätä kehityskautta voidaan kutsua fantasia- ja kuvatietoisuuden kaudeksi. Tämän kehitysvaiheen puutos voi johtaa myöhemmällä iällä ajattelutoimintojen pinnallisuuteen ja persoonallisuuskehityksen vajavaisuuteen. (Dundelfelt 2011, 82.)

Psykoanalyttisessä kirjallisuudessa kymmenestä kahteentoista ikävuosien kehitysvaihetta voidaan kutsua latenssvaiheeksi. Tähän kehitysvaiheeseen liittyy identifiointuminen eli samaistuminen omaa sukupuolta olevaan vanhempaan. Lapsi tarvitsee kehittyäkseen aikuisen läheisyyttä ja tunteen siitä, että häntä tarvitaan ja häneen luotetaan. Nyky-yhteiskunnan kiireellisessä maailmassa tämä tehtävä lankeaa usein koululle ja tekemällä oppiminen sopii tämän iän pedagogiseksi ohjenuoraksi. (Dunderfelt 2011, 83–84.)

3.3 Kouluiän ja nuoruuden psykososiaalinen kehitys Eriksonin mukaan

1900-luvun lopulla vaikuttanut kehityspsykologi Erik H. Eriksonin on tutkinut ihmisen psykoanalyttistä ja psykologista kehitystä. Erikson on jakanut ihmisen kehitysvaiheet kahdeksaan psykososiaaliseen kehitysvaiheeseen, joissa olennaista on jokaiselle kehitysvaiheelle ominaiset kehitystehtävät ja kehitysvaiheessa syntyvät voimat. Seuraavaksi käsittelemme Eriksonin psykososiaalisen kehityksen kouluiän ja nuoruuden kehitysvaiheita ja niille ominaisia kehitystehtäviä ja haasteita sekä kehitysvaiheeseen kuuluvia omaksuttavia voimia. (Dunderfelt 2011, 234.)

Kouluiän eli ikävuosien 6–12 tärkeimmät kehittymisen tekijät liittyvät kouluun ja toveripiiriin harrastuksineen ja lapsella on käytössään paljon energiaa ja luovuutta. Merkittävää Eriksonin mukaan tässä kehitysvaiheessa on rakentavan palautteen saaminen. Lapselle rakentuu kokemus omasta pysyvyydestään ja erinomaisuudestaan. Koulu-iän kehitystehtävänä on ahkeruuden ja pystyvyyden kokeminen ja siitä syntyvä osaavuuden voima, jonka vastakohtana on tylsistyminen. Osaavuus tarkoittaa kykyjen ja älykkyyden sujuvaa käyttöä toiminnassa. Vaarana voi olla lapsen tylsistymi-

nen, jos lapsen omaehtoinen toiminta tyrehtytetään. (Dunderfelt 2011, 237.)

Nuoruudessa eli ikävuosien 12–18 välisenä aikana yksilön sisäiset voimat kasvavat ja yksilöllisyyden tunteen voimistuminen herättää nuoren etsimään omaa itseään. Nuoruuden kehitysvaiheessa nuori kokeilee erilaisia rooleja ja ottaa vaikutteita vanhempien ja ympäristön tarjoamista malleista. Identiteetti ei kuitenkaan voi kehittyä ilman roolihajaannusta ja epävarmuuden tunnetta. Nuoruuden kehitystehtävänä on Eriksonin mukaan identiteetin kehittyminen ja perusvoiman, uskollisuuden syntyminen. Uskollisuudella tarkoitetaan nuoruuden kehitysvaiheessa kykyä säilyttää läheiset suhteet konflikteissa tai epäselvyyksien sattuessa. Uskollisuuden vastakohtana voi syntyä syrjäytyminen eli luopuminen lojaalisuudesta vaaran tai riitojen uhatessa. (Dunderfelt 2011, 237.)

4 OPPIMISEN YKSILÖLLISYYS

*Kuka opetti sua, maata kohti katsomaan
Että parempi ois, varovasti rakastaa
luule, että ainut, oisit, jota pelottaa
Täs ois toinen ja se toinen sua odottaa*

-Juha Tapio: Sinun vuorosi loistaa.

Seuraavassa luvussa käsitelen oppimisen yksilöllisyyttä, sekä mielestäni tämän opinnäytetyön lähtökohtien kannalta olennaisia kasvatustieteen käsitteitä eli lapsilähtöistä ja oppimislähtöistä pedagogiikkaa. Määrittelen motivaation ja luovuuden merkitystä yksilön oppimiselle ja kehittymiselle. Kuvaan myös vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä Lotta Uusitalo-Malvivaaran tutkimien positiivisten psykologian teoreettisten mallien avulla. Koen tämän luvun tuovan erityisesti vakuuttavuutta ja perusteluja musikaaliprojektini merkittävyydelle yksilön liikkeelle panevana voimana. Tavoitteenani on kuvata sellaisia käsitteitä, joiden tulisi mielestäni toimia lähtökohtana luovan projektin toteuttamiselle ja onnistumiselle, sekä ihmisen kokonaisvaltaiselle oppimiselle ja kehittymiselle.

Lapsilähtöinen ja oppilaslähtöinen pedagogiikka Lapsilähtöisellä pedagogiikalla tarkoitetaan sitä, että kasvattaja asettuu ohjattavan ryhmän, lapsen tai nuoren asemaan ja pohtii prosessin aikana toiminnan lähtökohtia ja asettaa selventäviä kysymyksiä esimerkiksi oppimista edistävästä oppimisympäristöstä ja opeteltavan asian liittämistä aikaisemmin opittuihin tietoihin. Lapsilähtöinen pedagogiikka vahvistaa lapsen ja nuoren luontaista tapaa oppia ja tämä sisältää usein toimintaa, ääntä ja liikettä. Leikkimällä lapsi kehittää omia kykyjään ja nämä kyvyt jalostuvat myöhemmin luovuudeksi. Ihmiset oppivat uusia asioita eri tavalla eli yksilöllisen strategian avulla. Synnyttäminen temperamentti ja motivaatio ohjaavat myös oppimisstrategian valintaan ja niiden tulisi aina olla toiminnan arvona. Oppilaslähtöisyyttä voidaan arvioida sen pohjalta, kuinka paljon opettaja huomio oppilaiden näkemyksiä ja kokemuksia ja sisällyttää niitä tietoisesti

opetukseensa. Opettajan työssä ei voi kuitenkaan toimia pelkästään lapsen ehdoilla ja opettajan täytyy edelleen osata toimia auktoriteettina, jolla on

homma hanskassa. (Jantunen & Haapaniemi 2013, 207, 225, 235; Salomaa 2014, 14; Norrena 2015, 109.)

Oppilaskeskeisyydellä tarkoitetaan John Deweyn mukaan sitä, että opetuksen järjestämisen perusta tulisi olla lapsi ominaisilla taipumuksillaan ja haluillaan. Deweyn mukaan lapsella on neljä perustarvetta, jonka opetuksen tulee huomioida: luomisen tarve, tutkimisen tarve, taiteellisen ilmaisun tarve ja yhteisöllisyyden tarve. Kuvatessaan koulua pienoisyhteiskuntana Dewey tarkoittaa sitä, että koulun toimintojen tulisi muistuttaa ympäröivää yhteiskuntaa ja yhteisöllistä elämää. Lapsen tulisi oppia toimimaan ryhmässä ja osattava huomioida muiden ja koko ryhmän tarpeet. Koulun tulisi opettaa spontaania yhteistä toimeliasuutta. (Rinne ym. 2016, 200.)

Luonnollisten toimintojen käsitteellä Dewey tarkoittaa opiskelun organisoimista lapsen luonnollisilla toiminnoilla esimerkiksi erilaisilla käsillä tekemisen muodoilla. Tämä käsite toteutuu parhaiten pitkäkestoisilla, erilaisia tietoja ja taitoja vaativien projektien yhteydessä. Projekti integroi muuten irrallisiksi jäävät tiedot yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. (Rinne ym. 2016, 201–202.)

4.1 Motivaatio

Yksilön motivaatiolla on suuri merkitys luovuuden syntymiselle. Tutkimuksien mukaan yksilön sisäiseen motivaatioon vaikuttaa merkittävästi sosiaalinen ympäristö. Ulkoinen motivaatio tukahduttava yksilön motivaatioita. Ulkoisesti motivoitu käyttäytyminen on joustamattomampaa, vähemmän spontaania ja tyydyttävää kuin sisäisesti motivoitunut toiminta. Motivoituneisuus vaihtelee yksilöittäin, mutta luokkakontekstilla ja ohjeistuksella voidaan vaikuttaa siihen, kuinka paljon oppilaat osallistuvat oppitunneilla ja kuinka paljon he haluavat panostaa oppimiseen. (Salomaa 2014, 17.)

Opettajien tärkeä tehtävä on varmistaa, että luokassa on avoin ja joustava oppimisympäristö. Oppilaskeskeisen opetuksen avulla kehitetään oppilaissa persoonallisuuden piirteitä, ajattelumalleja, tietoja ja taitoja, joita luovaan ajatteluun tarvitaan. Rohkaisevalla ja kannustavalla ilmapiirillä on suuri merkitys luokassa tiedon jakamiseen yksilöiden ja ryhmien välillä, sekä luoviin tuotoksiin johtavien innovatiivisten ideoiden syntymiseen. (Salomaa 2014, 14, 18, 20.)

4.2 Luovuus

Humanistinen psykologi Abraham Maslow korosti jo 1900-luvulla yksilön oikeutta luovaan itsensä toteuttamiseen. Itseään toteuttavassa luovuudessa prosessin tai tuotteen laatu ei ole merkityksellistä vaan luovuudessa korostuu ihmisen taito toteuttaa itseään ja luoda raja jokapäiväisten ratkaisujen ja itsensä toteuttamiseen liittyvän luovuuden ja nerouden välille. Olennais-

ta on, että yksilö pystyy vapautumaan ja tekemään havaintoja lapsenomaisesti itsekritiikin unohtaen. Melkein jokainen lapsi pystyy tekemään laulun,

runon tai maalauksen, mikä on perustana Maslow’n ajatukselle siitä, että kaikki ihmiset ovat synnynnäisesti kykeneviä luovaan ilmaisuun. Luovuuden edellytyksiä ovat rohkeus, vapaus, spontaanisuus ja itsensä hyväksyminen. Luovassa prosessissa yksilö ja persoona ovat tärkeämmässä roolissa kuin tuotos Maslowin mukaan huippukokemuksen tyypillisiä piirteitä ovat kaiken kokeminen merkityksellisenä ja mielekkäänä, voimakkaan ihmettelyn, haltioitumisen tai pyhyyden tunne sekä ”tässä ja nyt-tietoisuus.” Tässä hetkessä elämistä on myöhemmin alettu kutsuaan flow-tilaksi, joka tarkoittaa tapahtumaa, jossa ihmisen minuus häviää ja yksilö tuntee suurta nautintoa ja kadottaa ajan ja paikan tajunsa. (Uusikylä 2012, 41–42.)

Carl Rogersin ajatukset luovuudesta 1900-luvulla sopivat hyvin myös tämän päivän luovuuden tarkastelulle. Rogersin mukaan ihminen haluaa luoda, ilmaista itseään, kehittyä ja kypsyä monitahoiseksi persoonaksi. Psykkiset puolustusmekanismit ja suojautuminen ennalta oletettuihin pettymyksiin, tappioihin ja itsensä nolaamiseen estävät luovuuden esille pääsyä. Rakentavan luovuuden ehtona on Rogersin mukaan kolme periaatetta: avoimuus, arvioinnin kohdistaminen omiin odotuksiin ja kyky leikkiä. Avoimuus merkitsee Rogersin mukaan kykyä vastaanottaa informaatioita ilman kaavamaisia ennakkoluuloja ja etukäteisolettamuksia. Arvioinnin kohdistaminen omiin kokemuksiin viittaa siihen, että luovuuden synnyttämien produktioiden arvo riippuu vain luovasta yksilöstä, ei muiden kiitoksesta tai moitteista. Luova ihminen tarkastelee elämän ilmiöitä monipuolisesti, luo uusia yllättäviä hypoteeseja ja kääntää asiat pääläelleen. (Uusikylä 2012, 44–45.)

Kouluissa parasta luovuuden tukemista on oppilaiden sisäisen motivaation tukeminen ja painopisteen tulisi olla opetuksessa eikä arvioinnissa. Koulun tehtävänä on luovuuden mahdollistajana arvostaa oppilaiden ainutkertaisuutta ja leikillisyyttä, huumorintajua ja kokeilumieltä. Oppimisen tulee tukeutua mahdollisimman paljon reaalielämään ja oppilaan tulee tuntea itsensä tärkeäksi osaksi ryhmää ja sen toimintaa. Luovuus tarvitsee aikaa ja kiireettömyyttä, sekä vapautta ja vähemmän altistavaa kuria. (Uusikylä 2012, 173–174.)

4.3 Positiivinen psykologia ja vahvuuksien tunnistaminen

Luontenvahvuuksien tutkiminen kuuluu Lotta Uusitalo-Malvivaaran mukaan positiivisen psykologian paradigmaan. Positiivisen psykologian lähtökohtana on Maria Jahodan jo vuonna 1958 esittämä ajatus siitä, että hyvinvoinnin saavuttaminen vaatii muutakin kuin pahoinvoinnin poistamisen. Tarvitaan siten tietoista keskittymistä siihen, mikä kussakin on ehjää ja vahvaa, puutteiden korjaamisen lisäksi. (Uusitalo-Malvivaara 2016, 75.)

Uusitalo-Malvivaaran mukaan (2014, 76) vahvuuksien olennaisina kriteereinä on, että niiden käyttö on lähtökohtaisesti myönteistä ja opetettavissa

olevaa ja ne eivät kulu eikä niiden käyttö sorra muita. Luontenvahvuuksien selville saaminen ja vahvuussanaston oppiminen ovat alku käytännöille, jotka perustuvat yksilön parhaaseen mahdolliseen toimivuuteen. Omien ydinvahvuuksien löytäminen ja luontenvahvuuksista puhuminen on siten

tärkeää, jotta osaisimme niitä havaitessamme tunnistaa. On myös tärkeää muistaa, että arvostamme sitä, mitä arvioimme.

4.3.1 SMART- ja PERMA-malli

S-M-A-R-T-mallin mukaan vahvuuksille rakentaminen toimii viiden periaatteen mukaan. Kirjain S eli spotting tarkoittaa vahvuuksien tunnistamista. Kun tunnemme omat vahvuutemme, meidän on helpompi havaita vahvuuksia myös muissa. Samalla heikkouksiin tulee kiinnittäneeksi vähemmän huomiota. Toinen kirjain M eli managing tarkoittaa vahvuuksien hallitsemista. Vahvuudet ovat kimppu piirteitä, joita voi yhdistellä, muokata ja houkutella esiin eri tilanteissa parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi. Vahvuuksien käytössä on oleellista oikean ajoituksen lisäksi myös oikea määrä. Kirjain A eli advocating on vahvuuksien puolesta puhumista. Toisten vahvuuksien osoittaminen havaitun toiminnan perusteella on palkitsevaa ja luonteenvahvuuksilla on myös erittäin myönteinen tartuntavaara. S-M-A-R-T mallin R kirjain eli relating on liittymistä. Kun ihmiset tuntevat toistensa vahvuudet, yhteistyöhön on helpompi sitoutua, erilaiset kyvyt palvelevat kaikkia ja heterogeenisten ryhmien toiminta voi onnistua. Positiivisen psykologian keskeisen sanoma voidaan kiteyttää lauseeseen ”other people matter.” Mallin viimeinen kirjain T eli training on vahvuuksien käyttöä eli neljän ensimmäisen kohdan toteuttamista. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 76–78.)

Martin E.P Seligmanin 2000-luvulla tekemä onnellisuustutkimuksen hyvinvoinnin PERMA-malli sisältää viisi elementtiä, joista hyvinvointi muodostuu. Elementtien kriteereinä on käytetty sitä, että ne edistävät hyvinvointia ja tavoittelevat hyvää oloa itsearvoisesti ja ovat eriteltävissä toisistaan. Seligmanin malli muodostuu seuraavista osatekijöistä: myönteiset tunteet (P=positive emotions), sitoutuminen (E=engagement), ihmissuhteet (R=relationships), merkityksellisyys (M=meaning) ja aikaansaaminen (A=accomplishment). (Uusitalo-Malmivaara 2014, 209.)

PERMA-mallin merkityksellisyys tarkoittaa sitä, kuinka ihminen on usein halukas yhteistyöhön, joka lähtee liikkeelle siitä, missä hän on hyvä. Työskentelysuhte syntyy yllättävänkin helposti, sillä huomioon kiinnittäminen myönteisiin asioihin on palkitsevaa. Samalla syntyvät myönteiset tunteet puolestaan mahdollistavat uusien toimintamallien löytymisen ja tilanteen helpottumisen. Vahvuuksista ja unelmista puhuttaessa ollaan usein lähellä ihmiselle kaikkein tärkeimpiä asioita. Myönteisillä ihmissuhteilla on merkitystä ihmisen kokemien onnistumisien kanssa. Motivaatiolla tarkoitetaan mallin mukaan sitä, että toiminnan teemojen tulee olla yksilölle tärkeitä ja keskeisiä, hänen todellisuudestaan nousevia. Yksilön sitoutumisen kannalta keskeistä työskentelyssä on yhteistyön luominen. Tärkeää on kuulla yksilö, löytää hänen tavoitteensa ja tapansa toimia, tunnistaa hänen voimavaransa ja päästä hyödyntämään niitä. Kiinnostuksen kohdistuttua

yksilön itse määrittelemään positiiviseen tulevaisuudenkuvaan voidaan puhua merkityksellisyydestä. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 215.)

4.3.2 Luonteen vahvuudet koulussa

Uusitalo-Malvivaaran mukaan (2014, 79) akateemisella menestyksellä oleellisimmiksi ovat osoittautuneet kohtuullisuuden hyvettä ilmentävät vahvuudet kuten ryhmätyöskentely ja oppimisen ilo ja niiden varaan oppimisesta tulisikin tietoisesti ohjata. Tärkeintä on kuitenkin henkilökohtainen ydinvahvuuksien tunnistaminen. Vahvuusajattelussa painopiste ei ole kognitiivisissa ominaisuuksissa vaan niissä piirteissä, jotka saavat ihmiset toimimaan ja mahdollistavat muun muassa kognitiivisen tiedon hyväksikäytön. Vahvuuskeskeinen opetus on Suomessa ollut toistaiseksi vähäistä ja yksittäisten opettajien toiminnan varassa. Kuitenkin etenkin erityisoppilaiden vahvuuksien esille saaminen on arvokasta, koska heidän akateeminen osaamisensa on usein muita vähäisempää ja heidän muut taitonsa voivat jäädä puutekeskeisen tarkastelun peittoon. Myös opetus suunnitelmassa ja henkilökohtaisissa pedagogisissa asiakirjoissa vahvuudet ja niiden opetus tulisi selväsanaisesti ottaa huomioon. Tällä on merkitystä sekä yleisessä eettisyyteen kasvattamisessa, että käytännöllisissä oppimiseen liittyvissä tilanteissa, jossa vahvuudet voivat toimia voimauttavina työkaluina. Luonteen vahvuudet ovat ”polttoaine ja ruori, jotka energisoivat ja ohjaavat lahjakkuuksiamme”.

Taloustieteen nobelisti James J. Heckman ilmaisi jo vuonna 2001 huolensa siitä, miten vähän kouluissa keskitytään motivaation, sinnikkyuden, luottamuksellisuuden ja pitkäjänteisyyden opettamiseen, vaikka ne ovat oleellisia elämässä menestymisen tekijöitä. Peruskoulu opettaa liki pelkästään kognitiivisia taitoja, vaikka niillä taidoilla ei parhaaseen lopputulokseen pelkästään päästä. Suomalaisen peruskoulun eriarvoistumiskehityksestä, oppilaiden kiinnostumattomuudesta, huonovointisuudesta ja heikkenevistä oppimistuloksista on paljon tutkimustuloksia. Tulevaisuuden koulun tehtävä on auttaa jokaista löytämään intohimonsa, vahvuutensa ja luovuutensa. Inspiroiva koulu ei luo kilpailua vaan onnellisuutta. Koulusta pitäisi saada hyvät elämäntaidot, siellä tulisi opettaa ihmissuhde- ja tunnetaitoja ja auttaa omien vahvuuksien tunnistamisessa. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 80.)

Useimmissa kouluissa ei toistaiseksi ole ollut välineitä mitata oppilaan luonteen vahvuuksia ja niiden havaitseminen jää helposti satunnaisen tiedonkeruun varaan. Vaikka opettajalle olisi selvää tukeutua kasvatuksessa siihen, mikä oppilaassa on toimivinta, onnistumisia optimoivan väylän havaitseminen ei ole aina helppoa. Oppilaalle diagnosoidut useat puutteet ja korjaamisen kohteet voivat peitota vahvuudet näkymättömiin, ja siten hyvää tarkoittavat paikkausyritykset johtavat itsetunnon ja hyvinvoinnin heikkenemiseen. Tällaista vaivakeskeistä pedagogiikkaa nimitetään ”painajaisen ylläpidoksi”, toistuvaksi muistuttamiseksi epäonnistumisista. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 80–81.)

4.3.3 Kuuntelemisen taito

Joroinen & Koski mukaan (2010, 16–18) itsensä toteuttamisen mahdollisuudet ovat se osa-alue, joka useimmista muista lasten ja nuorten hyvinvointia tarkasteltavista mittareista puuttuu lähes kokonaan. Koulu on kasvatuksen paikkana niin tärkeä elämänalue, että itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia tulisi siellä tarjota. On kysymys sellaisista asioista kuin yksilön merkitys yhteisössään, sekä onnistumisen kokemuksen saaminen. Tämän alueen kysymykset käsittelevät yksilön saamaa arvostusta koulussa, mahdollisuuksia vaikuttamiseen, opetuksen tapaa, avun saantia tarpeen tullen, sekä positiivista kannustamista ja rohkaisua. Lisäksi voimme kysyä, onko koulussa tarjolla itselle kiinnostavia oppiaineita ja kerhoja?

Sosiaalinen kompetenssi tarkoittaa taitoa ymmärtää sosiaalisia tilanteita, tehdä niistä tilannekohtaisia tulkintoja ja toimia tavalla, joka edesauttaa omien ja yhteisten päämäärien savuttamista. Sosiaalinen kompetenssi on edellytys sekä onnistuneelle vuorovaikutukselle, että ihmissuhteiden solmimiselle ja ylläpitämiselle. (Joronen & Koski 2010, 35.)

Joroinen & Koski mukaan (2010, 121) kuulemisen taitoa pidetään tärkeimpänä taitona vuorovaikutuksessa. Se voidaan jakaa passiiviseen ja aktiiviseen eli eleytyvään kuunteluun. Eläytyvän kuuntelun seurauksena puhuja kokee tulleen kuulluksi ja ymmärretyksi. Eläytyvä kuuntelu auttaa viestin lähettäjää selventämään omia tunteitaan ja ajatuksiaan ja ratkomaan pulmiaan. Hän saa kuuntelijan avulla mahdollisuuden tutkia itseään syvällisemmin. Kuulluksi tulemisen kokemuksessa ihmisten välille muodostuu yhteys, jossa koetaan hyväksyntää. Tämä yhteys helpottaa itsensä löytämistä ja hahmottamista ja kehittää itsetuntemusta. Kun ihminen tulee kuulluksi hän ymmärtää itseään paremmin ja on halukkaampi muuttamaan omaa käyttäytymistään. Eläytyvä kuuntelija on läsnä toisen puheelle ja tämä arvioista vapa läsnäolo mahdollistaa myös luovuuden dialogina.

Oppilaiden kuuleminen ja tunne siitä, että he saavat olla mukana päättämässä koulunkäyntiin liittyvistä asioista, lisäävät heidän motivaatioitaan koulunkäyntiin. Osallistavaa opettajaa kunnioitetaan ja suhde oppilaisiin lähenee. Oppilaiden tarpeiden ja mielipiteiden kuunteleminen osallistavat ja osallistaminen taas tekee opettajan työstä mielekkäämpää. (Joronen & Koski 2010, 122.)

5 OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

*He katselivat toisiansa
menninkäinen rinnassansa
tunsi kuumaa leiskuntaa.
Sanoi: "Poltat silmiäni,
mutten ole eläissäni
nähty mitään yhtä ihanaa!"*

*-Tapio Rautavaara:
Päivänsäde ja menninkäinen*

Seuraavaksi käsittelen musikaaliprojektini ideoimiseen ja toteuttamiseen vaikuttaneita teemoja: yhteisöllisyys, osallisuus ja tekemällä oppiminen, jotka ovat toimineen punaisena lankana tälle opinnäytetyölle. Määrittelen kyseisiä teemoja käyttäen lähteenä erityisesti vuoden 2016 perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Kuvaan myös opetussuunnitelman perustana olevaa lainsäädäntöä, arvoja ja ihmiskäsitystä, sekä hyvän oppimisympäristön periaatteita ja kerhotoiminnan lähtökohtia ja tavoitteita.

1990-luvun antropologit Jean Laven ja Etienne Wengerin mukaan yhdessä työskenteleminen edistää oppimista. Heidän käsitteensä käytäntöyhteisö tarkoittaa ihmisryhmää, joka on kiinnostunut samasta aiheesta tai, jossa on saman alan asiantuntijoita. Käytäntöyhteisön jäsenet ovat säännöllisesti vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja oppivat toisiltaan, usein kuitenkin huomaamatta. Käytäntöyhteisöissä opitaan yhdessä tekemällä ja käytännöt syntyvät vähitellen, sisäistämällä ne osaksi ryhmänjäsenten toimintaa. Tätä tietoa kutsutaan myös hiljaiseksi tiedoksi. Yksilön osallistuessa käytäntöyhteisön toimintaan hänen identiteettinsä kehittyi. (Repo-Kaarento 2010 19–20, 23.)

Psykologi Ian Vygotski kehitti 1980-luvulla lähikehityksen vyöhykkeen kuvaamaan ihmisen tosiasiallisen kehitystason ja autettuna saavutetun kehitystason eroa. Yhdessä opiskellessa yksilöt voivat ylittää tosiasiallisen kehitystason ja toimia omalla lähikehityksen vyöhykkeellä. Ryhmä vahvistaa myös motivaatioitansa, jos kaikki toimivat yhteisen päämäärän hyväksi. Yhteinen tavoite motivoi toimivaan silloinkin, kuin oma kiinnostus ja innostus ovat laskussa. Opiskelusta tulee yksilöllisen prosessi, mutta myös yhteinen prosessi. Ryhmän oppimista edistää Vygotskin mukaan myös vertaisryhmä, jolla tarkoitetaan sanassa elämäntilanteessa olevien henkilöiden ryhmää. Vertaisryhmä toimii emotionaalisenä kannattimena, myös silloin kuin yksilö kokee epäonnistuneensa. (Repo-Kaarento 2010, 24–25.)

5.1 John Deweyn Learning by doing -menetelmä

Kasvatustieteitä tutkinut John Deweyn jo 1900-luvulla kehittämä kasvatustieteiden oppimalla oppiminen on yksi tärkeimmistä vuoden 2016 perusopetuksen opetussuunnitelman teemoista. John Deweylle toiminta on kaiken lähtökohta, koska ajattelu ja ideat eivät synny irrallisina vain toiminnan yhteydessä. Deweyn pragmaattisen käsityksen mukaan lopullisia ihmisen ulkopuolella olevia totuuksia ei ole olemassa ja tietämisen ja ajattelun keskeinen tehtävä on ihmisen toiminnan helpottaminen. Olennaista on oppia miten hankkia tietoa. Koulun olennaisin toiminnan keskus tulisi olla oppilaiden aktiivisessa toiminnassa. Tätä tarkoittaa Deweyn oppimisen ensimmäinen käsite kokeellinen toiminnallisuus. Dewey jakaa oppimalla oppimisen lisäksi neljään käsitteeseen: oppilaskeskeisyys, koulu pienoisyhteiskuntana ja luonnollisten toimintojen periaate ja koulu demokraattisen yhteiskunnan toteuttajana. (Rinne ym. 2016, 200.)

Deweyn mukaan taiteen tekemisessä kulminoituivat kokemuksen laadulliset aspektit. Deweyn esteettisessä teoriassa pyritään hahmottamaan inhimilliseen kokemukseen mahdollisuutena sisältyvää laadullista ulottuvuutta eli välittömästi koettua merkityksellisuyttä. Taidekasvatuksen tehtävänä voidaan katsoa olevan kokemuksen esteettisen ulottuvuuden vaaliminen ja taiteissa ilmenevien eheidän ja täysipainoisten kokemuksen momenttien esiintuominen. (Anttila 2012, 35–36.)

5.2 Osallisuus ja yhteisöllisyys uudessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa

Opetushallitus on hyväksynyt esiopetuksen-, perusopetuksen ja lisäopetuksen opetussuunnitelman uudet perusteet 22.12.2014. Seuraavaksi käsittelemme uuden perusopetuksen opetussuunnitelman teemoja, jotka otetaan käyttöön vuosiluokkien 1–6 osalta 1.8.2016 ja vuosiluokkien 7–9 osalta vuosien 2016 - 2019 aikana. (ks. Opetushallitus 2016).

5.2.1 Opetussuunnitelman arvo- ja lainsäädäntöperusta

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet tulevat perustuslaista, perusopetuslaista, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja oppimiskäsitykselle (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 11–12.)

Opetussuunnitelmaa voidaan pitää tavoiteohjelmana, parhaassa tapauksessa yhteiskunnallisena tavoitteena, jonka tarkoituksena on yhdistää opetuksen mahdollisuudet yhteiskunnalle ja kulttuurille asetettuihin tavoitteisiin. Opetussuunnitelma on yksi keskeisin järjestelmä, jonka avulla koulutusta ja opetusta ohjataan yhteiskunnassa. Opetussuunnitelmatutkimus on laajentunut tarkastelemaan myös koulujen arkikäytännössä toteutuvia opetus

suunnitelmia, joita kutsutaan esimerkiksi oppilaiden opetussuunnitelmaksi ja piilo-opetussuunnitelmaksi. Extra Curriculumiksi kutsutaan opetussuunnitelmaa, joka tarkoittaa kaikkea koulunkäynnin ohessa ja omin keinoin opittuja asioita (Rinne, Kivirauma & Lehtinen 2016, 89.)

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksellisyydestä. Jokainen oppilas on itsessään ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa turvallisessa ympäristössä, ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee positiivista kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimistaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Tärkeänä on myös kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 13.)

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman (2016, 14) mukaan jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumisen kokemukseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmis-käsitystään, maailmankuvaansa, sekä paikkaansa ympäröivässä maailmassa. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on osa hyvän elämän rakentamista. Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti toimien, että yhdessä muiden kanssa. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja etenkin luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

5.2.2 Oppimaan oppiminen

Oppiminen tapahtuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden innostus ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, sekä kuuntelemisen taitoa ja kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Yhdessä oppiminen myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja opittavaan asiaan tulee olla aikaa ja paikkaan sidoksissa. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 14.)

Oppilasta ohjataan tiedostamaan luonteenomaiset tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin ja luovemmin. Oppimisprosessin aikana oppija jäsentää työskentely- ja ajattelu

taitojaan, sekä oppii ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaihteita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan refleктоimaan opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 15.)

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, työskentelytavat, tunteet, kokemukset ja käsitykset itsestä ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa omalle toiminnalleen. Oppilaita ohjataan huomauttamaan, että tieto voi rakentua monella eri tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelöllä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, halu sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä. Oppimisprosessin aikana saatu rohkaiseva palaute vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa ja positiivinen palaute tukee kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 15, 18.)

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan (2016, 17–18) koulun henkilökunnan on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita monesta eri näkökulmasta, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja vastauksia, sekä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä, sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäsenenä oppilaat saavat tukea ja kannustusta omille ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla. Oppilaita tuetaan ja kannustetaan rakentamaan kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

5.2.3 Osallisuus ja yhteisöllisyys

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan (2016, 34) koulutyö tulee organisoida siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Koulun tulee huolehtia siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Yhteiseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Koulun tehtävänä on lisätä jokaisen oppilaan osallisuutta. Koulussa kunnioitetaan oppijoiden oikeutta osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen tarjoamia mahdollisuuksia. Omakohtaisten kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla

he oppivat sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksellisyydestä. Osallistuessaan koulussa ja sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, 22–23, 34.)

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa opetavaisena yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, sekä oppimisen arvioinnissa ja tuessa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 35.)

5.2.4 Hyvä oppimisympäristö

Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista, sekä kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. (Opetushallitus, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 25.)

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäsenenä oppilaat luovat myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta ja arvostetaan työhön syventymistä ja pitkäjänteisyyttä. (Opetushallitus, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 25.)

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 26–27.)

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa on huomioitava, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella. Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä otetaan huomioon ergonomia,

ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 27–28.)

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan (2016, 28–29) Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet. Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen.

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan (2016, 28–29) monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

5.2.5 Kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 41.)

Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämistä ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaat osallistuvat kerhotoiminnan suunnitteluun. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä. Koulut hyödyntävät kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista. (Opetushallitus, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, 42.)

6 DRAAMAKASVATUS

*Ja sinä hymyilet ja katsot noin.
Viet minut aamuun uuteen, kuin kevään ensimmäiseen sateeseen.
Sinun siehuusi kiinni päästä voin.
Viet meidät tulevaisuuteen.
Ja jonakin aamuna, ennen sarastusta, huomaat
että musta aurinko nousee.*

-Juice Leskinen: Musta aurinko nousee

Tämä opinnäytetyöprojekti on toteutettu draamakasvatuksen periaatteita hyödyntäen kiinnittämällä huomioita kohtaamisen merkitykseen. Luovaa projektia työestettäessä on lähdettävä liikkeelle aina osallistuvan ryhmän erityispiirteistä ja osattava mukautua ryhmän tarpeisiin. Ohjaajan on osattava luoda avoin ja turvallinen ympäristö, jossa jokainen ryhmän jäsen saa olla oma itsensä, pelkäämättä epäonnistumista.

Tässä luvussa nostan esille yhteisöteatterin yhtenä draamakasvatuksen muotona, koska tällä tekniikalla pystyy mielestäni parhaiten luovassa projektissa toteuttamaan yhteisöllisyyden teemaa. Mielestäni seuraava luku kuvastaa kaikista parhaiten sitä, millaisia vaikutuksia luovalla toiminnalla voi olla yksilön kehittymiselle ja oppimiselle ja kuinka upeat puitteet draama antaa tämän kaiken toteuttamiselle, unohtamatta ohjaajan tai kasvattajan suurta merkitystä, sekä lopputuloksen, että projektin prosessin kannalta.

Draamakasvatus on kokonaisvaltaista kasvatusta, joka opettaa nonverbaalisia viestintätaitoja sekä eettisten, esteettisten ja sosiaalisen kasvatuksen valmiuksia. Edellä mainitut ovat kaikki yleissivistävän koulun päämääriä, mutta joihin ei ole olemassa erityistä oppiainetta. Draamakasvatus on sosiaalista ja yhteisöllistä toimintaa, jossa yksilön kokemuksilla ja ajatuksilla on merkitystä suhteessa ryhmään. Draaman avulla voi tutkia turvallisesti roolissa erilaisia asioita, joita pelkästään keskustelemalla ei voi käsitellä. (Heikkinen 2004, 13–14.)

Heikkisen (2004, 17, 126) mukaan draaman tai musiikin luominen on kuin leikkiä ja näistä leikeistä syntyy kaikille yhteinen kulttuuri. Symbolisuus ja esteettisyys ovat läsnä jokapäiväisessä elämässämme ja oppiminen on perinteiden haltuun ottamista ja uuden luomista. Oppiminen on kulttuurin

tuottamista ja se, miten yksilö tutustuu kulttuuriinsa vaikuttaa oppimisprosessiin. Draamakasvatus on myös yhteistoiminnallista oppimista. Tavoitteet, kurinalainen työskentely ja vastuullisuus korostuvat yhdessä tekemisessä. Yhteistoiminnallisessa oppimisessä hyödynnetään ryhmän jäsenten erilaisuutta, jolloin jokainen tuo osaamisensa ryhmän käyttöön. Yhteistoiminnallisessa oppimisessä myönteinen keskeinen riippuvuus eli tavoitteellinen yhdessä tekeminen toimii ryhmää eteenpäin vievänä voimana.

6.1 Kohtaamisen pedagogiikka

Heikkisen (2004, 180–181) mukaan kohtaamisen pedagogiikka kuvaa hyvin draamakasvatuksen eetosta. Draaman fiktio koskettaa yksilöitä erillä tavalla ja ohjaajan kokemus voi olla erilainen kuin ohjattavan. Ohjaaja on yksi oppija toisten joukossa ja toisinaan hyväkin idea voi epäonnistua. Samalla tavalla jokaisella ryhmän jäsenellä on oikeus heittäytyä työhön ja ”mokkaaminen” on myös sallittua kannustavassa ja erilaisuutta arvostavassa ilmapiiressä. Draamakasvatus on matka itsetuntemuksesta ryhmätuntemukseen ja draamasta oppimiseen. Ohjaajalta vaaditaan empatiakykyä jaettavaksi ryhmän käyttöön, ohjaajan on osattava myötäelää ja olla vaatimatta liikoja, varsinkin silloin kun ryhmä on kokematon.

Draaman tekemisessä keskeneräisyyden sietäminen toimii energiaa tuottavana älyllisenä, emotionaalisenä ja fyysisenä elementtinä. Keskeneräisyys haastaa ja vaatii osallistujia täydentämään aukkoja ja siten luomaan hetkelisiä täydellisyyden hetkiä. Hetkessä aukot taas katoavat ja niiden tilalle syntyy uusia aukkoja. Ohjaajan asenne ja innostus heittäytyä draaman maailmaan on tärkeää. Jos draamatarina ei kiinnosta itseään, miten voisi ajatella, että ryhmä innostuu? Draamakasvatusta tehdessä on opettajuus ja taiteilijuus läsnä, tärkeinä on kuitenkin kyky olla vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja rakentaa toimivaa suhdetta. Ideaali tilanne draamakasvatuksessa olisi sellainen, jossa ohjaaja ottaa ohjattaviltaan ideoita vastaan, tai katsoo tekstiä yhdessä ryhmän kanssa eli on mukana rakentamassa jotain uutta ja ennen kokemattonta. (Heikkinen 2004, 80, 184.)

Draamakasvatuksen lähtökohtana voi toimia valmis teksti tai ryhmän kanssa toiminnassa yhdessä luotu teksti. Ryhmän jäsenet kohtaavat aina haasteen, joka liittyy fiktoihin luomiseen ja siihen maailmaan roolissa menemiseen. On paljon helpompaa aloittaa valmiista tekstistä, kuin luoda sitä toiminnassa, jopa alan ammattilaisille. Tärkeää on kuitenkin nähdä keskeneräisyys esteettisenä mahdollisuutena. Esteettisellä kokemuksella tarkoitetaan huomioin ja pohdinnan arvoisina pidettyjen asioiden ja tapahtumien sisäisten piirteiden kokemista. Improvisaation harjoittelu ja improvisaatiota ja keskustelevaa toimintaa näkyväksi ja ymmärretyksi saattava draamakasvatuksen toimintamallit auttavat keskeneräisyyden sietämisessä, sekä ymmärtämään ja kokemaan keskeneräisyyden tuomia mahdollisuuksia ja kokonaisvaltaisten elämyksen tunteita. (Heikkinen 2014, 122–123; Heikkinen 2002, 84.)

Anttilan (2011, 159–160) mukaan koemme orgaanisen kehon kokemuksemme, tajuntamme ja tietoisuutemme tapahtumapaikaksi, jossa avautuu

yhteys kehon ja tajunnan välillä toisessa valossa. Kyse ei ole ontologisesti erilaisista olemismuodoista, vaan siitä, että keho ja tajunta edellyttävät toisensa ihmisen kokonaisuudessa. Orgaaniset, ei-symboliset prosessit ja tajuntaamme ulottuva taidepedagogiset esireflektiiviset kokemukset ovat aina yhteydessä toisiinsa. Anttilan mukaan, kun kehossa tapahtuu muutoksia, muuttuvat myös kokemisen hermostolliset ehdot ja siten myös kokemus. Kehon kokonaisuus on se koordinaatisto, jossa kokemus syntyy ja rakentuvat esireflektiiviset kokemukset ovat aina yhteydessä toisiinsa. Kehon kokonaisuus on se koordinaatisto, jossa kokemus syntyy ja rakentuu ja jossa ”maailmanjäsenitys primäärisesti oivalletaan.

6.2 Yhteisöteatteri

Yhteisöllisyys ja sen häviäminen kulttuuristamme puhuttaa nykypäivän teatterin tekijöitä. Ihminen on pohjimmiltaan laumaeläin, joka tarvitsee rinnalleen muita ihmisiä ja joskus tarvitsemme välineitä löytääksemme laumamme ja yhtenä tällaisena välineenä toimii yhteisöteatteri, Yhteisöteatteri toimii hyvänä keinona päästä lähemmäksi yhteisöllisyyttä, unohtamatta jokaisessa yksilössä olevia tietoja ja taitoja ja voimavaroja. Yhteisöteatteri tarkoittaa tilannetta, jossa ryhmä erilaisin asetuksin ja kriteerein valikoituen työskentelee yhteisesti valitun aiheen äärellä teatterin työvälineinä. (Mäkinen 2016, 7.)

Mäkisen (2016, 8) mukaan yhteisöteatteri on avoimen kohtaamisen tila, jossa teatteri toimii välineenä yhteisön äänen esiin tuomiselle ja kokemusten muotoilulle. Sen avulla voidaan antaa näkyvyyttä ja kuuluvuutta niille, joilla sitä ei yleensä ole. Tavoitteena on tuoda näkyviin hiljaista tietoa, hätkähdyttää ja havahduttaa. Yksilöissä voi olla piilossa valtavasti sellaista taitoa, joka ei ole päässyt esille, mutta jota voisi hyödyntää, kun vain sille antaa mahdollisuuden. Yhteisöllinen taidekasvatus on kohtamispaikka ja risteusasema taiteelliselle ilmaisulle ja välineellisille tavoitteille. Informaation täyteisessä maailmassa yhteisöteatteri toimii myös seisahtumisen paikkana. Se antaa mahdollisuuden tutkia omaa olemista sekä omia arvoja ja tunteita. Toiminta tapahtuu keskellä elämää erilaisissa ympäristöissä ja monimuotoisina ilmentyminä. Yhteisöteatteri kohtaa tavalliset ihmiset ja tarjoaa heille keskusteluvälineen taiteen avulla. Yhteisöteatterin tekemisessä on oleellista aktiivinen osallisuus, joka parhaimmillaan kokoaa ympärilleen laajan kirjon erilaisia toimijoita. Antamalla ihmisille työkaluja ja voimavaroja heidän taitonsa käyttää mahdollisuuksiaan ja valtaansa kasvaa ja samalla yhteisön jäsenet ohjautuvat kohti itsenäistä toimijuutta.

Tekemässäni musikaaliprojektissa lähtökohtana oli tunnistaa ja päästä hyödyntämään projektintekijöiden vahvuuksia mahdollisimman monipuolisesti, keräten yhteen eri-ikäisiä toimijoita. Musikaaliprojektiin osallistuvilla oli kaikilla yhteinen päämäärä, mutta projektin tärkein ajatus oli prosessin merkitys. Musikaaliprojektin tavoitteena yhteisön eli projektiryhmän itsenäinen toiminta, jossa ohjaaja tekee itsensä loppujen lopuksi tarpeettomaksi ja ryhmä jatkaa toimintaansa nauttien ylpeinä omasta ja muiden ryhmänjäsenten osaamisesta, ja ryhmäläiset huomaavat olevansa viisaampia yhdessä. Mielestäni yhteisöteatterin ja draamakasvatuksen ohjaa-

ja on silloin onnistunut parhaiten tehtävässään, kuin ryhmä ei edes huomaa, että heitä ohjataan eteenpäin prosessin eri vaiheissa.

7 MUSIKAALIPROJEKTIN KULKU

Aloitin opinnäytetyöni suunnittelemisen syksyllä 2015. Olin päättänyt tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, jossa toimintaympäristönä olisi työpaikkani Viialan Yhtenäiskoulu. Olin työskennellyt kyseisessä työpaikassa ohjaajana jo kuuden vuoden ajan ja minulla oli paljon ohjauskokemusta erityisesti alakoululaisten kanssa toimimisesta. Olin suunnitellut ja ohjannut paljon erilaisia näytelmiä, kevät- ja joulujuhlaesityksiä, tansseja ja käden-taitokerhoja. Musikaaliprojektin tekijöiksi valikoitui ylä-asteikäiset nuoret. Olin artemiopintojeni aikana kiinnostunut erityisesti musiikista ohjaustyön välineenä, joten päätin valita opinnäytetyöni aiheeksi musikaalin.

Käytännön kokemuksesta tiesin, kuinka haasteellista luovan ja osallistavan projektin tekeminen ajallisesti opetussuunnitelman viitekehyksessä tulisi olemaan, joten päätin toteuttaa musikaaliprojektin Akaan kaupungin kerhotoimintana. Näin lasten ja nuorten olisi helpompi osallistua projektin tekemiseen, ilman että projektissa mukanaolo veisi kouluaikaa. Samalla musikaaliprojektissa mukana oleminen muodostui lapsille ja nuorille vapaaehtoiseksi pääsääntöisesti kouluajan ulkopuolella tapahtuvaksi toiminnaksi. Tiesin projektin olevan työläs, joten koin mielekkäänä saada tehdystä työstä myös pienen korvauksen, varsinkin kun palkallisena opinnäytetyön tekeminen kulttuuri- ja sosiaalialalla on harvinaista.

Olin tietoinen jo projektia suunnitellessani syksyllä 2016 voimaan tulevan perusopetuksen opetussuunnitelman teemoista: yhteisöllisyys, osallisuus ja tekemällä oppiminen. Päätin yhdistää nämä teemat tässä musikaaliprojektissa. Vahvuuksiani ohjaajana ovat ilmaisulliset ohjausmenetelmät. Hyödynsin projektissa myös muiden koulun aikuisten erikoisosaamista. Projekti lähti liikkeelle yhteispalaverilla 1.12.2015 Viialan yhtenäiskoululla musiikinopettaja Lea Kumpumäen ja ilmaisutaidonopettaja Päivi Peltoniemen kanssa. Heistä muodostui musikaaliprojektini ohjaavat opettajat ja he lähtivät mielellään viemään minun tukenani projektia eteenpäin.

Projektin ajoitus sopi hyvin oppilaitoksen tarpeisiin, sillä Lea ja Päivi olivat suunnitelleet musikaalin tekemistä, mutta heillä ei ollut käytettävissä projektin toteuttamiseen tarvittavaa aikaa. Sovimme että päävetovastuu oli minulla koko projektin ajan, mutta Lea auttaisi soittajien ja laulajien kanssa, Päivi taas näyttelijöiden kanssa. Projektin edetessä mukaan tekemiseen liittyivät vielä kuvaamataidon opettaja Jukka Saari valokuvauksen ja videonin osalta ja teknisen työn opettaja Mikko Linnanlampi lavasteiden tekemisen ja suunnittelemisen apuna. Lisäksi yläasteella työskentelevät ohjaajat Minna Salmela ja Mika Grönholm osallistuivat musikaaliprojektiin. Minna toimi musikaaliprojektin yhtenä solistina ja Mika Grönholm videokuvauksen ja esityksessä äänentoiston hoitamisen apuna.

7.1 Musikaalin idea ja ensimmäinen tapaaminen lasten ja nuorten kanssa

Ensimmäinen kosketukseni musikaaliin ja siihen osallistuviin lapsiin ja nuoriin oli, kun kävin kertomassa musiikinopettaja Kumpumäen valinnaisilla musiikintunneilla 7–9-luokkalaisille tulevasta musikaaliprojektista. Jätin tarkoituksellisesti musikaalin sisällön vielä auki, sillä jo tässä vaiheessa projektia tavoitteenani oli osallistaa ja haastaa nuoret itse suunnittelemaan ja käsikirjoittamaan musikaalin sisältöä. Kerroin, että minulla oli valmis idea ja raamit esitykselle, mutta musikaalin laulut, bändien kokoonpano ja imago, tanssijat ja näyttelijöiden roolit olivat ryhmästä itsestään kiinni. Olin suunnitellut esitykselle pohjan, jotta projektia olisi helpompi ja nopeampi viedä eteenpäin. Aikaisemmista luovista projekteistani tiesin, että myös liiallinen osallistaminen voisi antaa tekijöille lopputuloksesta liian epämääräisen kuvan ja sitä kautta lisätä epävarmuuden tunnetta ryhmänjäsenille ja ohjaajalle.

Kerroin, että jokainen halukas pääsisi projektiin mukaan ja kaikille löytyisi varmasti mielekästä tekemistä, sillä yksi projektin kantavista voimista oli nimenomaan omien vahvuuksien löytäminen ja näyttäminen. Näiden ”mainospuheiden” perusteella sain noin kuudenkymmenen hengen osallistujalistan, josta muotoutui myöhemmin 37 hengen musikaaliryhmä. Tavoitteeni ohjata koko koulun kattava yhteisöllinen projekti, onnistui hienosti, koska mukaan valikoitui myös kaksi aiemmista projekteistani tuttua ja innokasta kolmosluokkalaista tyttöä mukaan projektiin.

Olin työstänyt musikaalin ideaa elokuusta 2015 alkaen seinäkokoisella ajatuskartalla. Koin tämän erittäin hyvänä tapana kerätä ennalta ideoita ja ajatuksia, joihin musikaaliin osallistujat voisivat tarttua musikaalia tehtäessä. Vähitellen musikaalin nimeksi valikoitui Voice of Viiala, kuuluisan tv-formaatin Voice of Finlandin mukaan. Ensimmäinen virallinen tapaaminen musikaaliin osallistuvien kanssa oli 2.2. Kokosin osallistujat musiikinluokkaan koulun keskusradion kautta tehdyn kuulutuksen avulla. Jaoin osallistujille ideointilomakkeen, jolla kartoitin osallistujien aikaisempaa kokemusta esiintymisestä, sekä sitä, mikä heidän mielestään tuntuisi mielekkäältä. En tuntenut yläkoulun nuoria entuudestaan, joten minulla tai nuorilla ei ollut ennako-odotuksia eikä valmiita rooleja, joten saimme aloittaa kaikki puhtaalta pöydältä. Tämä mahdollisti hyvin osallistujien uppoutumisen ja heittäytymisen luovaan yhdessä tekemiseen. Ohjaajan rooli on myös erittäin tärkeä, jotta luovaa projektia tehdessä ilmapiiri ryhmässä on avoin ja kannustava. Uskon empaattisen ja rohkaisevan ohjausotteeni auttaneen hyvän ilmapiirin luomisessa.

Ideointilomakkeessa kysyin myös projektilaisten puhelinnumeroita, jotta harjoitusaikataulujen sopiminen pienempien ryhmien kesken olisi helpompaa. Viialan yhtenäiskoululla on käytössä viestintävälineenä Wilma, mutta tiesin, että nopein ja ajanhermoilla olevin tapa kommunikoida nuorten kanssa on pikaviestisovellus WhatsApp, mikä toimikin eräänä erittäin hyvänä työvälineenä musikaalia tehdessä.

7.2 Ryhmien muodostaminen

Musikaaliin ilmoittautui yli kuusikymmentä oppilasta ja lopulliseksi osallistujien ryhmäkooksi muodostui 37 oppilasta. Musikaaliin tuli myös neljä oppilasta mukaan projektin edetessä. Ryhmä koostui kymmenestä seitsemäsluokkalaisesta, seitsemästä kahdeksaluokkalaisesta, kahdeksasta yhdeksäsluokkalaisista ja kahdesta kolmasluokkalaisesta. Osallistujien ikäkauma oli 8–16 vuotta. Tyttöjä oli 21 ja poikia 16. Tästä kokoonpanosta aloin muodostaa pienempiä oppilasryhmiä.

Pohtiessani ryhmien kokoonpanoja ideointilomake osoittautui hyväksi apuvälineeksi. Ideointilomaketta kutsutaan tässä projektissa myös asiakastarpeiden arvioinniksi. Ideointilomakkeiden pohjalta muodostettiin neljä bändiä, tanssiryhmä, näyttelijäryhmä tähtituomareiksi, maskeeraus- ja puvustusryhmä ja tekniikkaryhmä. Tekniikkaryhmän vastuulla oli ääni- ja valotekniikka, kuvaus ja editointi sekä esitteet.

Musikaalissa jokainen bändi tulisi soittamaan yhden laulun (liite 5), jolla he esiintyisivät projektin Voice of Viialan tv-formaatissa ja jokaiselle bändille kuvattaisiin insertti. Lisäksi jokainen bändi saisi esiintyä yllätysesintyjänä musikaalissa. Seitsemäsluokkalaisista muodostui punkbändi Psychonoide, joka esitti Apulannan Mitä kuuluu ja loppulauluna Juha Tapion Sinun vuorosi loistaa. Ryhmään liittyi myöhemmin seitsemäsluokkalainen kitaristi. Kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista muodostui ryhmä nimeltä Poliisit ja rosvot esittäen Apulannan Pahempi toistaan, sekä yllätysesintyjinä The Beatlesin Lady Madonna ja Kasmirin Vadelmavene. Myös tähän ryhmään tuli mukaan myöhemmin kitaristi. Yhdeksäsluokkalaisista pojista muodostui bändi nimeltä Appendix ja he esittivät Iron Maidenia, solistina koulumme ohjaaja Minna Salmela. Appendix-ryhmäläiset esittivät yllätysesintyjinä myös Juice Leskisen Musta aurinko nousee. Tapio Rautavaaran Päivänsäteen ja Menninkäisen solistina esiintyi kolmasluokkalainen tyttö. Lisäksi kolmas-, seitsemäs- ja kahdeksaluokkalaiset tytöt esittivät Pissiksiä, joista tehtiin tarkoituksellisesti huumorilla maustettu esitys. Sama kokoonpano esiintyi myös musikaalissa mummoryhmänä. Yhdeksäsluokkalaisista tytöistä muodostui tanssiryhmä ja yhdeksäsluokkalainen poika yhdessä ohjaaja Mikan kanssa muodostivat tekniikkaryhmän. Muutamasta yhdeksäsluokkalaisesta tytöstä muodostui maskeeraus- ja puvustusryhmä, joka visualisoi myös piirustuksia musiikkiesitysten taustalle. Kahdesta seitsemäsluokkalaisesta tytöstä tuli juontopari. Yhdeksäsluokkalaisista oppilasta muodostui näyttelijäryhmä, joka koostui Voice of Viialan tähtivalmentajista eli Antti Tuiskusta, Cheekistä, Paula Koivuniemestä, Kimi Räikkösestä ja Michael Monroesta. Paula Koivuniemeä esittävä oppilas vaihtui projektin edetessä toiseen rooliin ja tilalle tuli uusi näyttelijä Maisa Torpan roolissa. Halusin, että jokaisella musikaalissa mukana olleista olisi useampi rooli musikaalissa ja ryhmänjäsenet innostuivat tästä ajatuksesta. Ajattelin, että mielenkiinto säilyisi sekä harjoitusten, että esitysten ajan ja jokainen esiintyjä pääsisi näyttämään vahvuuksiaan mahdollisimman monipuolisesti.

7.3 Harjoitukset ja inserttien kuvaus

Aloitimme harjoitukset kuuden pienryhmän (Appendix, Poliisit ja Rosvot/Luamu, Psychonoide, tähtivalmetajat, tanssijat ja pissikset/mummot) kesken helmikuussa 2016. Harjoituksia oli kouluajan ulkopuolella helmi- ja maaliskuun ajan, mutta esityksen lähetessä harjoittelimme myös kouluajalla. Lisäksi jokainen bändi varasi kaksi pitkää välituntiaikaa opettajanhuoneella olevaan ilmoittautumislistaan, jolloin bändi sai käydä keskenään harjoittelemassa musikaalissa esitettäviä lauluja yläasteen musiikinluokassa. Jokainen bändi harjoitteli koulun musiikinluokissa ohjatusti keskimäärin 2–3 tuntia joka viikko. Musiikinopettaja Kumpumäki oli mukana bändiharjoituksissa ensimmäiset kaksi harjoituskertaa ja auttoi nuottien kanssa. Lisäksi Lea tarkisti soiton vielä, ennen kuin aloin pitää musikaalin yhteisharjoituksia. Appendixin kanssa saimme hyödyntää kouluajalla valinnaisia musiikintunteja harjoittelulle.

Näyttelijäryhmien eli tuomareiden, pissiksien/mummojen, tanssijoiden ja juontajien kanssa harjoittelimme yläasteen luokkatiloissa ohjatusti kaksi tuntia joka viikko. Ilmaisutaidonopettaja Päivi Peltoniemi kävi kaksi kertaa näyttelijäharjoituksissa auttamassa ja ideoimassa minun ja nuorten kanssa vuorosanoja ja lavalla olemista. Ensimmäiset harjoituskerrat käyimme roolien ideoimiseen ja vuorosanojen kirjoittamiseen yhdessä. Minulla oli osa rooleista ja vuorosanoista jo valmiiksi suunniteltuna ja osan näyttelijät saivat suunnitella itse. Tanssiryhmä sai suunnitella koreografian Antti Tuiskun Keinutaan lauluun. Pissikset suunnittelivat koreografian sekä sanat esittämäänsä lauluun Ihquu. Näiden suunnitelmien perusteella aloin työstää esitykselle käsikirjoitusta.

Inserttien kuvaus toimi yhtenä projektin ryhmäytymisen keinona. Insertit heijastettaisiin musikaalissa valkokankaalle, juuri ennen kuin bändi tulisi esittämään Voice of Viialassa esittämänsä laulun. Insertin tarkoituksena oli antaa yleisölle hieman ensivaikutelmaa tulevan bändin imagosta ja tulevasta lauluesityksestä. Halusin ottaa musikaaliprojektiin mukaan videokuvauksen yhtenä projektin osana, sillä se on nuorille ajankohtainen ja luonnollinen tapa tehdä. Lisäksi inserttien heijastaminen valkokankaalle tekisi musikaalista monipuolisemman ja katsojalle kiinnostavamman näköelämyksen.

Inserttejä kuvattiin yhteensä viisi huhti- ja toukokuun 2016 aikana ja kuvaukset kestivät 2–4 tuntia ja niiden editointi 5–10 tuntia. Inserttien kuvausprojekti aloitettiin yhteisesti musiikinluokassa, jossa koulun ohjaaja Mika Gönholm kertoi kaikille osallistujille kuvakäsikirjan tekemisestä ja muista videokuvaukseen liittyvistä perusasioista. Olin ennestään suunnitellut insertteihin kaksi kohtausta, jotka toistuivat joka insertissä. Tämän lisäksi jokainen ryhmä sai suunnitella ja tehdä 2-3 kohtausta kuvakäsikirjaan insertin muista tapahtumista ja musiikeista ja vuorosanoista, jotka kuvaisivat bändin imagoa parhaiten. Näiden kuvakäsikirjojen perusteella suunnittelin viisi inserttiä. Kuvaajana ja editoijana toimi yhdeksäsluokkalainen poika apuna ohjaaja Mika ja minä toimin kuvauksissa ohjaajana.

Käytimme myös green screenia osassa kohtauksissa, sekä koulun tiloja tapahtumapaikkoina.

Inserttien kuvauksia varten jokaisella näyttelijällä tuli olla täydellinen roolivarustus päälle, mikä nopeutti huomattavasti roolivaatteiden suunnittelua ja valmistautumista sekä helpotti ensi-iltaan valmistautumista. Roolivaatteita saimme lainaksi Viialan ja Valkeakosken teatterilta, jossa kävimme yhdessä maskeeraus- ja puvustusryhmän kanssa. Osallistujat toivat myös paljon roolivaatteita kotoaan ja lainasivat niitä toisilleen, mikä itsessään toimi myös yhtenä sosiaalisena ryhmäytymiskeinona. Esimerkiksi yksi yhdeksäsluokkalainen tyttö lainasi mummonsa korkokenkiä kolmosluokkalaiselle tytölle ja seitsemäsluokkalainen poika Iron Maidenin nahkatakkiin yhdeksäsluokkalaiselle pojalle. Myös minun omia roolivaatteita hyödynnettiin paljon musikaalissa. Kävimme myös tuunaamassa kirpparilta ja kotoa löydettyjä roolivaatteita kolmena kertana koulumme tekstiilityönluokassa. Esimerkiksi Psychonoiden roolivaatteet ovat kaikki itse tehtyjä. Vaatteiden tuunaamisesta vastasi maskeeraus- ja puvustusryhmä.

7.4 Yhteisharjoitukset ja lehdistö

Ensimmäiset yhteisharjoitukset olivat 23.4.2016, jolloin kaikki ryhmät olivat paikalla. Olin myös kirjoittanut musikaalin käsikirjoituksen (liite 2) valmiiksi ensimmäisiin yhteisharjoituksiin. Harjoittelimme yhdessä musikaalia käsikirjoituksen mukaan alusta loppuun. Ensimmäiset yhteisharjoitukset olivat aika kaoottiset, joten oli hyvä, että aloin pitää yhteisharjoituksia tarpeeksi ajoissa. Harjoittelimme yhdessä kuusi kertaa 2-3 tuntia ja tämän lisäksi jokainen ryhmä jatkoi harjoitteluaan tavalliseen tapaan.

Otin puhelimitse yhteyttä paikallisten lehtien toimitukseen. Yhteisharjoituksiamme kävi seuraamassa Akaan seudun toimittaja 16.4.2016. ja Valkeakosken sanomien toimittaja 18.4.2016 Akaan seutu ja Valkeakoskensanomien kirjoittivat projektistamme lehtijutun, jotka ilmestyivät 25.4.2016 (liite 5) 4.5.2016 (liite 6). Aamulehti julkaisi Valkeakosken sanomien tekemän haastattelun omassa lehdessään 16.5.2016. Lehtihaastatteluja varten varmistin kaikilta osallistujilta kuvausluvut, lisäksi keskustelin etukäteen nuorten kanssa halukkuudesta päästä lehtihaastatteluun. Koska haastattelukertoja oli kaksi, halusin että mahdollisimman moni halukas projektilainen pääsisi haastateltavaksi. Toimittajilta pyysin lehtijutun etukäteen tarkastettaviksi, jotta nimi- ja asiasisältövirheiltä säästyttäisiin. Lisäksi kerroin toimittajille, että halusin heidän tekemiensä lehtijuttujen käsittelevän itse projektia ja sen tekijöitä. Oli ilo seurata nuoria ja WhatsApp-keskustelua, kun lehtijutut viimein ilmestyivät kaikkein luettavaksi. Nuoret kertoivat, kuinka heidän isovanhempansa soittelivat heille innoissaan leikatun ilmestyneistä sanomalehdistä juttua muistoksi ja koulun käytävillä kuului iloista naurun kikatusta, kun nuoret tunnistivat itseään ja toisiaan lehtijuttujen kuvista.

7.5 Harjoitusesitys, näytökset ja saatu palaute

Kenraaliharjoitukset pidimme ensi-iltaa edentävänä päivänä 18.5 klo 17–21. Kenraaliharjoituksiin rautainen ammattilainen Niklas Vainio kokosi valo- ja äänentoistotekniikan. Kenraaliharjoituksissa pääsimme ensimmäistä kertaa kunnolla harjoittelemaan äänentoistoa ja esimerkiksi lavalle tulemista ja sieltä poistumista lavasteiden kanssa. Projektilaiset toivat vapaaehtoisesti omia soittimiaan paikalle ja esimerkiksi rumpuihin osia, jotta musikaalissa käyttämämme soittimet olisivat mahdollisimman laadukkaita. Oli mukava seurata, kuinka projektin osallistujat alkoivat hahmottaa koko esityksen kokonaisuutta, joka oli tähän asti ollut pelkästään minun mielessäni. Oli ilo seurata, kuinka kunnan tekniikan asentaminen musikaalia varten toi lisävarmuutta harjoittelemiselle. Lisäksi jaoin ryhmälaiset pukuhuoneisiin, jossa omien roolivaatteiden tuli olla valmiina järjestyksessä, jottei ensi-illassa tarvitsisi siitä enää huolehtia. Kiinnitin huomioita siihen, minkälaisiin ryhmiin jaoin osallistujat lavan taakse, jotta turvallinen ja mukava yhdessäolo säilyisi myös esitysten ajan. Niklas Vainio opasti valo- ja äänitekniikasta vastaavalle ryhmälle laitteiston toiminnan, sillä esityksissä tulimme tekemään kaiken itse. Käytimme myös seuraavan koulupäivän klo 8-14 musikaalin harjoittelulle ja viimeisten yksityiskohtien hiomiselle.

Esitimme musikaalia yhteensä neljä kertaa Viialan yhtenäiskoulun juhlasalissa ja musikaalin kokonaisuudeksi muotoutui noin tunti (liite 1). Olin suunnitellut musikaaliin väliajan, jolloin ensi-illassa tarjoihin kahvioin antimia katsojille. Kahvioon nuoret leipoivat mokkapaloja, ja kahvion tuotto tuli musikaaliin osallistujille. Koululaisnäytöksissä ei ollut väliaikaa vaan se korvattiin pienellä tauolla. Ensi-ilta 19.5.2016 klo 18.30 oli tarkoitettu pääsääntöisesti esiintyjien vanhemmille, mutta ensi-iltaan oli vapaa pääsy muillakin halukkailla katsojilla. Koululaisnäytöksiä oli kolme 20.5.2016 klo.9.00 0-3 luokkalaisille, klo 10.30 4-6 luokkalaisille ja klo 12.00 7-9 luokkalaisille oppilaille. Mainostimme esityksiä Wilmassa, Facebookissa, sekä julisteiden (liite 4) avulla, joita levitimme koulun käytäville.

Ensi-ilta meni yli odotuksen ja esitys säilyi aikataulussa loppuun asti. Seurasimme jännittyneinä ryhmän kanssa kulisissa, kuinka kaikki viisisataa penkkiä täyttyi pikkuhiljaa yleisöllä. Yleisö eli nauraen ja laulaen koko esityksen ajan ja esiintyjissä oli myös nähtävissä nauttimisen ja onnistumisen elämyksiä. Jaoin esityksen päätteeksi koulumme rehtorin Saija Montosen kanssa kaikille osallistujille kunniakirjat ja ensi-ilta ruusut.

7.6 Pizzapäivä ja palautteen kerääminen

Kanttiinista ansaituilla rahoilla päätin pitää pizzapäivän musikaaliin osallistuvien nuorten kanssa. Halusin koota projektilaiset vielä kerran yhteen ja kerätä heiltä samalla palautetta projektissa mukana olemisesta. Pizzapäivä pidettiin viimeisellä kouluviikolla 2.6.2016 klo.11-13 ja jokainen osallistuja sai valita etukäteen syötävän annoksensa itse. Tämän listan pe-

rusteella hain 37 pizza/kebab annosta, jotka nautimme koulun pihalla aurin-gonpaisteessa musikaalista jutellen. Pizzapäivän ohjelmaan kuuluin myös

esitysvideon katsominen ja suurelle paperille, oman taiteellisen näkemyksen kautta palautteen antaminen musikaalista. Valitsin palautteen keräämisen vapaamuotoiseksi, koska koin silloin saavani kaikista todenmukaisimman ja rehellisimmän vastauksen. Lisäksi vietimme viimeisiä koulupäiviä, joten kakkien mieli oli jo kesäloman vietossa ja keskittyminen esimerkiksi perusluokkahuonemaiseen kirjalliseen palautteen keräämiseen olisi ollut turhaan.

8 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI ANALYYSI

*Ja sinä hymyilet ja katsot noin.
Viet minut aamuun uuteen kuin kevään
ensimmäiseen sateeseen.
Sinun sieluusi kiinni päästä voin.
Viet meidät tulevaisuuteen.
Ja jonakin aamuna
ennen sarastusta
huomaat että musta
aurinko nousee*

*-Juice Leskinen:
Musta aurinko nousee.*

Juice Leskisen sanoittaman ja säveltämän laulun Musta aurinko nousee sanat kuvaavat mielestäni hyvin musikaaliprojektini sanomaa, etenkin musikaaliharjoituksissa esiin nousseen tulkinnan mukaan. Tämän, mielestäni nerokkaan tulkinnan esittivät minulle yhdeksäsluokkalaiset pojat analysoidessamme tämän, heidän itsensä valitseman laulun sanoja. Heidän mielestä laulu kertoo ehdottomasti siitä, kuinka laulussa puhuttu aurinko nousee ”musta” eli itsestä positiivisessa mielessä, eikä suinkaan näyttäyty negatiivisena, mustana aurinkona. Koin tämän hetken erittäin liikuttavana, koska juuri se syvältä itsestä nousevaa aurinko, positiivisesta energiasta ja vahvuuksista kumpuava onnistumisen tunteen saavuttaminen oli tämän opinnäytetyön lähtökohta ja päämäärä.

Tässä luvussa analysoin opinnäytetyöni prosessia. Käsittelen musikaaliprojektin tuloksia keräämäni aineiston pohjalta, ja peilaan niitä teoreettiseen tietoon. Lopuksi esitän projektini johtopäätökset ja reflektoin omaa oppimisprosessiani projektin aikana.

8.1 Tulokset

Seuraavat tulokset perustuvat musikaaliprojektin aikana keräämäni aineistoon. Aineistonkeruu menetelminä käytin avointa keskustelua, Wilmaa, WhatsApp-pikaviestisovellusta, videopäiväkirjaa, sekä kohderyhmän vapaamuotoista kirjallista palautetta. Kohderyhmän antamasta vapaamuotoisesta palautteesta oli miellyttävää huomata, kuinka monipuolisesti pro-

jektin jäsenet antoivat palautetta piirtäen, maalaten ja kirjoittaen. Palautteen antaminen onnistui mielestäni luontevasti, vapaassa järjestyksessä ulkona

pizzaa herkutellessa. Musikaalin jäseniltä saadun palautteen perusteella projektissa mukana oleminen oli ollut heille tärkeä kokemus. Eräs oppilas kuvasi musikaalia kouluvuoden kohokohdaksi. Palautteesta tuli ilmi miellyttävä yhdessä tekeminen ja musikaalin laulujen valintaan ja rooleihin vaikuttaminen koettiin mielekkäänä. Oppilaat kertoivat, kuinka oli mukava kerrankin päästä tekemään ”kunnolla jotakin”, ettei tarvitse kotona yksin ”touhuta”, esimerkiksi kuvata kukkaruukkuja tai soittaa rumpuja niin että naapurit hermostuvat. Harjoituksissa nauraminen mainittiin yhtenä musikaalin parhaista asioista, joka kertoo myös omien tavoitteideni saavuttamisesta.

Palautteesta tuli myös ilmi halu tehdä samanlainen musikaaliprojekti seuraavana vuonna ja Voice of Viialaa ehdotettiin koulun jokavuotiseksi perinteeksi myös koulumme rehtorin pyynnöstä. Musikaaliprojektin jälkeen Viialan yhtenäiskoulun kerhovastaava, sekä alakoulun rehtori ovat pyytäneet minua järjestämään lisää kerhotoimintaa koululle. Musikaaliin osallistuvia nähdessä kaikki ovat pyytäneet minua järjestämään uuden Voice of Viiala-produktion. ”Nyt kun kaikki on jo kerta valmiinakin, ei tarvitse vaihtaa kuin bändit”: nuoret perustelivat hymyissä suin.

Sain projektiin osallistuneiden lasten ja nuorten vanhemmilta erittäin hyvää palautetta musikaaliprojektista. Palautetta tuli kasvotusten, nuorten kautta sekä wilman välityksellä. Vanhemmat olivat mielissään, että heidän lapsensa pääsivät esiintymään lavalle ja he saivat katsella lastensa nauttivan esiintymisestä. Vanhemmat olivat myös iloisia siitä, että heidän lapsensa pääsivät näyttämään koulun yhteisessä toiminnassa omaa osaamistaan, joka ei ole sidoksissa pelkästään osaamiseen lukuaineissa. Nuorilla on paljon sellaisia tietoja ja taitoja, jotka eivät välttämättä pääse oikeuksiinsa tyypillisessä peruskoulun toiminnassa. Liikkeelle lähdettiin nuorten vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista, mikä osaltaan vaikutti siihen, että projektissa oli mukana myös paljon sellaisia oppilaita jotka eivät hakeudu esimerkiksi koulun kevät- ja joulujuhlaesityksiin, eikä heidän erikoisosaamiselleen löydy väylää näyttäytyä koulun toiminnassa.

Näytökset sujuivat yli odotusten ja olin yllättynyt siitä, kuinka koulumme pienimmätkin malttoivat istua aivan hiiskumatta koko esityksen ajan. Tätä seikkaa ihmettelivät myös koulumme alkuopetuksen opettajat. Nuoria seuratessa huomasin, kuinka jännitys oli suurimmillaan silloin kun omanikäiset olivat seuraamassa esitystä. Viimeisen esityksen kuvasi koulumme kuvamataidonopettaja Jukka Saari, ja kuvattu esitys on tämän opinnäytön liitteenä Youtube-linkkinä. Viimeisessä esityksessä oli mielestäni parhaiten nähtävissä projektin jäsenten esiintymisen ilo ja esiintymisestä nauttiminen. Tämä on myös nähtävissä siinä, että viimeisessä esityksessä oli paljon nuorten omia pieniä lisäyksiä, jotka oli tarkoituksenmukaisesti jätetty minulle yllätykseksi. Tässä vaiheessa musikaalia oli esitetty jo kolme kertaa ja kokonaisuus oli esiintyjillä hyvin hallussa, minkä johdosta jännitys oli selvästi laantunut. Tämä vapautti esiintyjien energiaa ja tunnelma on käsinkosketeltavaa. Projekti alkoi kantamaan itse itseään luoden flow-

kokemuksia eikä minun tarvinnut ohjaajana tehdä muuta, kun nauttien seurata vierestä.

Optimaaliset kokemukset ovat hetkiä, jolloin saamme jotain tapahtumaan omasta vapaasta tahdostamme. Kokemukset eivät välttämättä ole tapahtumahetkellä miellyttäviä, mutta ne voivat olla kuitenkin elämän parhaita hetkiä. Ajan myötä optimaaliset kokemukset alkavat muokkautua ja niiden myötä aletaan kokea hallinnan tunnetta omaan elämäänsä. Koemme määrävämme elämämme sisältöä ja olevamme siihen osallisia. Tähän liittyy voimakkaita ilon ja riemun tunteita, sekä hetkiä, jotka jäävät yleensä elämään muistoissamme ja niistä muodostuu mielessämme suunnannäyttäjiä. Koemme, että juuri tällaista elämän pitäisi olla ja olemme onnellisia tai lähellä onnellisuuden tilaa. (Kurikangas 2016, 38.)

Koulun opettajilta saatu palaute oli myös positiivista. Tekemämme työn määrää arvostettiin, ja musikaalia kehitettiin ammattitaitoisesti ja paneutuen tehdyksi. Opinnäytetyöni ohjaaja, ilmaisutaidon opettaja Peltoniemeltä saamani palautteen mukaan koulumaailma tarvitsisi lisää innostavia ohjaajia ja minun kannattaisi miettiä dramaturgiaa yhtenä jatko-opiskelumahdollisuutena. Opettajilta saadun palautteen mukaan he toivoisivat peruskoulun rakenteeseen enemmän tämän kaltaista yhteisöllistä ja oppilaita osallistavaa toimintaa. Opettajat kertoivat, että avoin vuorovaikutus ja oppilaslähtöisyys olivat nähtävissä musikaalia katsoessa.

Yleisössä olleilta oppilailta tullut palaute oli mielestäni kaikkein tärkeintä ja opettavaisinta, koska musikaali oli suunnattu nimenomaan heille. Oppilailta saadun palautteen perusteella oli miellyttävää huomata, kuinka jokainen oli tykännyt vähän eri kohdasta musikaalia. Tämä kertoo mielestäni myös siitä, että musikaali oli monipuolisesti, kaikkia osallistuneita kuunnellen tehty ja jokainen katsoja löysi esityksestä jotain mihin samaistua. Olihan yleisön ikäjakauma kuitenkin esikoululaisista isovanhempiin. Esityksiä seuratessa kiinnitin huomiota siihen, että eri näytöksissä yleisö nauroi ja taputti hieman eri kohdissa. Jokainen esiintyjä sai siis positiivista palautetta, joka varmasti auttaa kantamaan nuoria tulevaisuuden kokemuksissa.

8.2 Johtopäätökset

Myönteiset tunteet lisäävät luovuutta, rakentavat elämään tyytyväisyyttä ja parantavat kykyä kohdata vastoinkäymisiä. Uusitalo-Malvivaaran (2014, 210) mukaan myönteiset tunteet rakentavat ja laajentavat ajattelua sekä huomiokykyä niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Myönteisten tunteiden on osoitettu myös auttavan kehoa esimerkiksi toipumaan nopeammin stressireaktioista ja vähentävän kielteisten tunteiden negatiivisia psyykkisiä ja fyysisiä vaikutuksia.

Omien vahvuuksien tunnistamiseen ja nimeämiseen liittyy yleensä myönteinen lataus. Oppilas suhteuttaa kokemansa vahvuuden muihin osaamisalueisiinsa, eikä koettu vahvuus siten ole enää altis muiden arvioinneille, jolloin vahvuus voi nousta tärkeäksi voimavaraksi ja yksilön itsearvostusta

tukevaksi tekijäksi. Etenkin ne oppilaat, joilla on erityisen tuen tarpeita, tarvitsevat tietoa omasta osaamisestaan ja omista vahvuuksiaan oppiakseen ohjaamaan toimintaansa, kokeakseen onnistumisia ja arvostamaan itseään

myönteisesti. Kouluvuosina sekä oppilaat, opettajat että vanhemmat huomaavat oppilaan vahvuuksia pitkälti eri oppiaineissa menestymisen perusteella. Oppilaan onnistuminen etenkin akateemisissa kouluaineissa määrittää vahvuuksien löytymistä korostuneesti. Oppilaalla voi kuitenkin olla muitakin kuin akateemisiin kouluaineisiin tai taitoihin liittyviä vahvuuksia, mutta ne voivat jäädä huomaamatta. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 269.)

Aloitin musikaali-projektini ideointilomakkeen avulla, johon jokaisen osallistujan tuli listata omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteita. Projektin edetessä monet roolit ja kokoonpanot muuttuivat. Mielestäni oli tärkeää viestittää kohderyhmälle, että projektin ideana on se, että tekeminen on kaikille mieleistä ja osallistujat kokevat voivansa vaikuttaa musikaalin lopputulokseen. Useat projektin aikana tulleet muutokset aiheuttivat minulle paljon lisätyötä esimerkiksi käsikirjoituksen työstämisessä. Keräsin projektiryhmästä tietoa ideointilomakkeen avulla, WhatsApp -pikaviestisovelluksella, avoimella keskustelulla sekä omilla havainnoillani, joiden pohjalta tein tarvittavat muutokset musikaalin sisältöön. Välillä kohderyhmäläiset lähestyivät minua itse mieltään askarruttavilla asioilla Wilman ja WhatsAppin kautta, välillä minä otin suoraan yhteyttä kohderyhmäläisiin havaintojeni perusteella, kun koin että jokin asia vaivaa tai tekeminen ei tunnuta luonteelta. Välillä arkaluontoisetkin keskustelut käytiin aina kahdenkeskinä vuorovaikutustilanteina, eikä asioita pohdittu yleisesti harjoituksissa eikä ryhmien WhatsApp -keskusteluissa. Pidin visusti huolen siitä, että olen projektilaisten luottamuksen arvoinen.

Oli todella antoisaa seurata projektilaisten yhteisharjoituksia. Musiikin luokka oli ryhmän kokoon nähden tilana pieni, mutta silti kaikki maltoivat odottaa esiintymisvuoroaan. Soittajista osa harrasti musiikkia myös vapaaajallaan ja osa oli ensikertalaisia. Yhteisharjoituksissa ei ollut havaittavissa minkäänlaista toisten ryhmäläisten arvostelua, vaan taitavammat soittajat auttoivat heikompitaitoisia. Myös nuorimmat osallistujat huomioitiin hienosti, esimerkiksi huonoa kielenkäyttöä ei kuulunut harjoitusten aikana. Valitsemani tutkimuskysymys musikaaliprojektin yhteisöllisyydestä, osallisuuden merkityksestä sekä itsensä toteuttamisesta tuli parhaiten esille nimenomaan yhteisharjoituksissa. Tällöin erilaisilla taidoilla varustetut yksilöt toimivat yhdessä, vahvistaen toistensa osaamista ja luomalla motivoivan ilmapiirin. Parhaimmassa tapauksessa osallistuin harjoituksiin vain sivusta seuraajana.

Tätä vaihetta projektissa oli miellyttävää seurata ja sain huomata, kuinka ryhmä alkoi toimia yhdessä ja tekeminen vaikutti mukavalta ja innostavalta. Nuoret ottivat esimerkiksi paljon kuvia omista roolivaatteistaan ja laittoivat kuvia WhatsAppiin, jossa minä ja muut ryhmäläiset kommentoimme asuvalintoja positiiviseen sävyyn. Pidin tarkasti huolta siitä, ettei kukaan joudu pukemaan päällensä sellaista minkä kokee ahdistavaksi eikä tahtomattaan joudu epämieluisaan rooliin.

Itselläni oli melko rajallisesti musiikkiin liittyvää tietämystä, mikä aiheutti sen, että projektilaiset ottivat itselleen enemmän vastuuta soittamisen ja laulamisen osalta. Koin että yhteisharjoituksissa minun roolini projektissa tuli ensimmäistä kertaa nuorten silmissä kunnolla esille ohjatesani musikaalin

kokonaisuutta. Nuorille oli tärkeää, että esityksen kokonaisuus on minulla hallussa. Vaikka teimmekin musikaalia paljon yhdessä, olin kuitenkin se taho, joka johtaa ja koordinoi tekemistä, sekä tarvittaessa myös muuttaa sitä. Käsikirjoitus sekä selkeä ja kannustava ohjausotteeni vahvistivat mielestäni entisestään ryhmähenkeämme ja loi uskoa yhteisen päämäärän saavuttamiseen.

Ihmisen minuuden kehitykseen liittyvät käsitteet itsetunto, itseluottamus ja itsetuntemus. Itsetunto tarvitsee rakentuakseen onnistumisia ja pystyvyyskokemuksen tunteen. Arvotajunnan opettaminen on koulun keskeinen kasvatustehtävä, sillä omantunnon ja empatian kehittyminen on yhteydessä tunnustuksen kokemukseen. Empatiaan perustuva vastuuntunto kehittyy vuorovaikutuksessa tunnustuksen ja osallisuuden kokemusten kautta. Lasten ja nuorten maailmoja tulee kunnioittaa, mutta on luotava resursseja toisten ihmisten näkemiselle ja kokemiselle. Taide- ja taitoaineilla on tärkeä kasvatuksellinen merkitys, koska empatia ja kauneuden kokeminen tulevat alun perin lapsen aistimelliskehollisesta suhteesta maailmaan. (Jantunen & Haapaniemi 2013, 261.)

Repo-Kaarennon (2010, 37–38) mukaan yhteistoiminnallisessa oppimisessä positiivinen keskinäisriippuvuus tarkoittaa sitä, että jäsenet tarvitsevat toisiaan saavuttaakseen omat tavoitteensa. Jokainen ryhmän jäsen tietää omat vastualueensa ja sen merkityksen yhteisessä työskentelyssä, jonka aikana ryhmäläiset huomaavat olevansa viisaampia yhdessä. Erilaisia yhteistoiminnallisia menetelmiä hyödyntäen ryhmä pystyy käyttämään erilaisuutta voimavarana. Yhteistoiminnallinen oppiminen perustuu usein myös pienempien ryhmien samanaikaiseen työskentelyyn.

Aikataulujen sopiminen harjoituksia varten ei aina ollut helppoa, koska ryhmässä oli paljon oppilaita eri luokilta. Osallistujat olivat kuitenkin hyvin aktiivisia ja sitoutuneita projektiin ja halusivat todella panostaa musikaalin tekemiseen ja harjoitella myös mahdollisimman paljon. Esityksen lähetessä kouluajalla pidettyjen harjoitusten ilmoittaminen viidellekymmenelle eri opettajalle oli työlästä. Olin positiivisesti yllätynyt siitä kuinka hyvää huolta nuoret pitivät esimerkiksi läksyistä ja siitä, että opettajilla oli varmasti tieto harjoittelustamme. Harjoitusaikatauluja sopiessamme yritin huolehtia siitä, ettei kenenkään koulunkäynti kärsisi musikaaliin osallistumisesta. Opettajat suhtautuivat projektiin mielenkiinnolla ja välillä saimme heistä yleisöä myös harjoituksiimme.

Yhteisöllistä draamaa tehtäessä joissain projektin vaiheissa ohjaajalla on keskeinen rooli, mutta se vähenee huomattavasti oppimisyhteisön alkaessa luoda draamallisilla tutkimusmatkoillaan omaa tietoa ja merkityssuhteita. Ohjaajan tulee olla tietoinen siitä, milloin toimintaan kaivataan täydennystä, kekseliäisyyttä, joustavuutta, pedagogiikkaa, jämäkkyyttä ja taidemuotojen hyödyntämistä. Pedagogisten taitojen lisäksi ohjaajalla on oltava

monia näkökulmia draamaan sekä draamallisia taitoja. Tätä taustaa vasten ajateltuna draaman ohjaaja voidaan nähdä taiteilijana. Ohjaajan tärkeimpiä työkaluja ovat taidekasvatuksen teorioiden laaja-alainen tuntemus, jotta hän osaa tarjota vaihtoehtoja sekä omaan taiteen tuntemukseensa, että omien

taide-elämysten ylläpitämiseen ja kasvattamiseen. (Kurkikangas 2016, 34–35.)

Mielestäni innostava ja avoin ilmapiiri, sekä sitä kautta ilmenevä sosiaalinen vahvistuminen läpi koko projektin kulun ovat tärkeimmät edellytykset projektin onnistumiselle. Musikaalin tekeminen oli nuorille hauskaa ja jokainen tuli harjoituksiin mielellään. Tavoitteenani oli, että projektin tekeminen itsessään muodostuisi opinnäytetyössäni tärkeämmäksi, kuin itse esitys. Yhdessä tekemisen ilon löytäminen omien vahvuuksien kautta ikään ja sukupuoleen katsomatta oli projektini tärkeimpiä tavoitteita. Nuoret osoittautuivat erittäin idearikkaiksi ja harjoitusten edetessä oli ilo nähdä ryhmän ilmapiirin paranevan entisestään. Olin yllättynyt siitä kuinka kannustavasti nuoret kohtelivat toisiaan ja huomioivat projektin nuorimpia osallistujia.

Uusikylän (2012, 45) mukaan luovuuden synnyttämien produktioiden arvioinnin tulisi aina kohdistua tekijän omiin kokemuksiin. Luovuuden synnyttämisen tuotteen arvo riippuu aina yksilöistä, ei muiden kiitoksesta tai moitteista. Ainoa merkittävä asia on, onko yksilö luonut jotain itseään tyydyttävää, joka kertoo jotakin hänen persoonastaan, sitä ei voi ulkopuoliset muuksi muuttaa.

Yläasteikäiset elävät myös hyvin herkkää kasvuvaihetta, joten ajattelin, että nuorille olisi helpompi nousta lavalle useassa eri roolissa. Lapsuuden ja nuoruuden kehitysvaiheisiin kuuluu roolihajaannus, eli roolien etsiminen ja kokeileminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja sitä kautta oman identiteetin rakentaminen. Luova toiminta ja erityisesti yhteisöllinen draama toimivat hyvänä ja turvallisena keinona erilaisten roolien kokeilemiselle sekä niiden luomiselle.

Moniammatillinen yhteistyö ja uudenlainen yhteisöllinen asiantuntijuus voi luoda oppilaitoksiin vuorovaikutuksellista kulttuuria ja auttaa opiskelijaryhmän kanssa kohdatuissa haasteissa, eikä opettajan tarvitse kantaa vastuuta yksin. Opettajuuden ydin on kyky toimia tavalla, joka edistää taitoja toimia tavoitteellisesti ja tuloksellisesti, mutta myös tuottaa energiaa ja intohimoa. Toimintakykyyn liittyvät ajattelun taidot ja yhteisöälyllinen toiminta. Yhteisöäly on oman toiminnan ohjaamista ja kriittistä reflektointia niissä tilanteissa, joissa on mukana muita ihmisiä. (Ikonen & Krogerus 2009, 198–199; Kurkikangas 2016, 43.)

Kurkikankaan (2016, 51) mukaan tunteet nivoutuvat spiraalimaisesti etenevään ammatilliseen kasvuun. Opiskeluprosessi vaihtuvine tunnekokemuksineen on vaativaa. Tunnekokemukset haastavat ihmistä hänen kaikissa rooleissaan, omana itsenään, opiskelussa ja työelämässä. Kriittisyys, eettisyys ja voimaantumisen alkavat liittyä osaksi oppimisprosessia. Taiteen vastaanottamisen kokemus on subjektiivinen, samoin sitä kautta omaksuttu hiljainen tieto. Taiteessa luodut kokemukset saavat sekä tai-

teentekijän että taiteen vastaanottajan poimimaan omat, henkilökohtaisesti merkitykselliset asiat ja antavat jokaisen ihmisen tulla omaksi itsekseen oman hiljaisen tiedon kautta. Vuorovaikutus ja yhteinen toiminta edesauttavat hiljaisen tiedon jakamista.

Vahvuuskeskeisessä ajattelussa painopiste ei ole kognitiivisissa ominaisuuksissa, vaan niissä piirteissä jotka saavat ihmiset toimimaan ja mahdollistavat muun muassa kognitiivisen tiedon hyväksikäytön. Vahvuuskeskeisen ajattelun mukaan etenkin erityisoppilaiden vahvuuksien esille saaminen on arvokasta, koska heidän akateeminen osaamisensa on usein muita vähäisempää ja heidän muut taitonsa voivat jäädä puutekeskeisen tarkastelun peittoon. Luontevahvuudet ovat ”polttoaine ja ruori, jotka energisoivat ja ohjaavat lahjakkuuksiamme”. (Uusitalo-Malvivaara 2015, 79.)

8.3 Oman oppimisen reflektointia

Koen tämän musikaaliprojektin ammatillisen kasvuni kohokohdaksi, jossa yhdistyivät aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä uuden oppiminen. Erityisen ylpeä olen siitä, että uskaltauduin ottamaan näin laajan projektin henkilökohtaisesti vastuulleni. Musikaaliprojektin myötä ammatillinen identiteettini on ennestään vahvistunut ja samalla olen löytänyt uusia kiinnostuksen kohteita, joita lähdän artonomi-opintojeni jälkeen toteuttamaan. Projekti oli kaiken kaikkiaan erittäin työläs, mutta sitäkin antoisampi. Projektista dokumentoimani videopäiväkirja toimi yhtenä erityisen hyvänä oman oppimisen reflektoinnin välineenä. Videopäiväkirjaa analysoidessani huomasin, kuinka haastavaa musikaaliprojektin tekeminen todellisuudessa minulle oli. Etenkin tasapainoilu luovan ja itseään toteuttavan ilmapiirin, sekä maltillisesti auktoritatiivisen ohjauksen välillä. Oman haasteensa toivat kohderyhmän ikäjakauma, sekä yksilölliset eroavaisuudet. Videopäiväkirjastani oli usein hyötyä myös silloin, kun asiat eivät tuntuneet millään järjestyvän kaikkia miellyttävällä tavalla. Videopäiväkirjaan sain purettua turhautumistani, joka oli edellytys sille, että kykenin ohjaamaan musikaalin luomista ammattitaitoisesti.

Tämä projekti ei varmasti tule jäämään viimeisekseni. Mielessäni pyörii jo paljon uusia ideoita, joita tahtoisin toteuttaa mahdollisessa seuraavassa produktiossa. Olen saanut lisää itseluottamusta ja koen että epävarmuuden ja keskeneräisyyden sietokykyeni ovat todellisia vahvuuksiani. Etenkin tämän tyyppisessä produktiossa, missä aikataulut ja suunnitelmat ovat jatkuvassa muutostilassa, nämä ominaisuudet ovat välttämättömiä. Yhteisöllistä draamaa ohjatessa vahva empatiakykyni toimii tärkeässä roolissa ja uskon, että oma empaattinen käytökseni ryhmänjäseniä kohtaan vaikutti ryhmän kannustavan ilmapiirin saavuttamiseen. Kiteytän tämän opinnäytetyöprosessin merkityksellisimmäksi sisällöksi omien vahvuuksien tunnistamisen Juice Leskisen sanoihin: ”Musta (minusta) aurinko nousee.”

LÄHTEET

- Anttila, E. 2011. Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Väitöskirja. Teatterikorkeakoulun julkaisusarja. Helsinki: Teatterikorkeakoulu. Haettu 25.10.2016 osoitteesta <http://hdl.handle.net/10138/45263>
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. Helsinki: WSOYpro OY.
- Heikkinen, H. 2002. Draaman maailmat oppimisalueina. Draamakasvatuksen vakava leikillisuus. Väitöskirja. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 201 Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Haettu 2.11.2016 osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4006-5>
- Heikkinen, H. 2004. Vakava leikillisuus. Draamakasvatusta opettajille. Vantaa: Dark Oy.
- Ikonen, O. & Krogerus, A. 2009. Ainutkertainen oppija. Erilaisuuden ymmärtäminen ja kohtaaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Jantunen, T. & Haapaniemi, R. 2013. Iloa kouluun. Avaimia kouluviihtyvyyteen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Joroinen, K. & Koski, A. 2010. Tunne ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen kouluyhteisössä. Helsinki: Helsingin yliopisto. Haettu 10.11.2016 osoitteesta <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/99426/GRADU-1466664675.pdf?sequence=1>
- Kurikangas, A. 2016. ”No enää draama ei ole mulle ”pakkopullaa...” Opiskelijoiden ja opettajien kokemuksia draamakasvatuksesta opetusmenetelmänä korkeakoulussa. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustiede. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Keltinkangas-Järvinen, L. 2011. Temperamentti. Ihmisen yksilöllisyys. Werner Söderström Oy: Helsinki. Haettu 12.12.2016 osoitteesta <https://kirja.elisa.fi/ekirja/temperamentti-ihmisen-yksilollisyys#>
- Mäkinen, E. 2016. Me rakensimme talon. Yhteisöteatteria Lievestuuren kylällä. Opinnäytetyö. Esittävä taide. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Norrena, J. 2015. Innostava koulun muutos. Opas laaja-alaisen osaamisen opetukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Repo-Kaarento, S. 2010. Innostu ryhmästä. Miten ohjata oppivaa yhteisöä. Helsinki: PS: kustannus.
- Opetushallitus, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016. Haettu 2.10.2016 osoitteesta www.oph.fi/ops2016/perusteet

Rinne, R. Kivirauma, J & Lehtinen, E. 2016. Johdatus kasvatustieteisiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Salomaa, R. 2014. Avaimia luovaan ympäristöön. Positiivinen ilmapiiri ja oppilaslähtöisyys draamatunneilla. Pro gradu – tutkielma. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Helsinki: Helsingin yliopisto. Haettu 2.10.2016 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201505191024>

Säntti, J. (2008). Opettajan muuttuva työ vastakohtaisuuksiennäkökulmasta. *Kasvatus & Aika*. 1/2008. Haettu 12.12.2016 osoitteesta http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?page_id=86

Uusikylä, K. 2012. Luovuus kuuluu kaikille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Uusikylä-Malvivaara, L. 2015. Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä: PS-kustannus.

VOICE OF VIIALA -ESITYS YOUTUBE-VIDEONA

https://www.youtube.com/channel/UCt-h9Ig0c_3i9HbOSyc8Z1w

VOICE OF VIIALA -ESITYKSEN KÄSIKIRJOITUS

VOICE OF VIIALA
ESITYSJÄRJESTYS:

1. Tuomareiden Insertti ja sisääntulo juonnolla
2. Insert Psychonoide, Mitä kuuluu (KIMI, CHEEK, ANTTI)
3. Luamu: Vadelmavene
4. Juniori Leskiset ja Paula: Musta aurinko nousee
5. Insert Lissut Pissikset, Ihquu (valot pois) (KUKAAN EI KÄÄNNY)

VÄLIAIKA

6. Mummot
7. Antti Tuisku ja Cheek ja muijat : Keinutaan
8. Insert Appendix, Trooper (MAIKKI ja KAIKKI)
9. The ladies on the beat: Lady Madonna
10. Voice Of Kids Kati KivaKiva: Päivänsäde ja Menninkäinen+Appendix
11. Apulanta: pahempi toistaan
12. Loppubiisi: sinun vuorosi loistaa (KAIKKI)
13. Lopputekstit

INSERT TUOMARIT

1. Tuomareiden sisääntulo (Cheek, Antti, Kimi,Maisa,Maikki)

Mc Läbäleissoni : Tervetuloa seuraamaan Voice Of Viialaa!

Mc Säbäleissoni: Hienoa nähdä että ootte kaikki messissä! Tämä on viimeinen ääni ratkaisee osio! Ja ITS TAIM!

Jokaisen tuomarin joukkueessa on vielä YKSI paikka vapaana! Mitä tapahtuu tänään VIIALASSA? SYTTYVÄTKÖ tuomareiden napit? ja KÄÄNTYVÄTKÖ tuolit? Minä olen Mc Säbäleissoni

Mc Läbäleissoni: Ja minä olen Mc Läbäleissoni! Ennen kuin kutsumme tähtivalmentajamme lavalle, YLEISÖ käsi ylös kuinka moni katsoi Tapparannan voittopelin?

Mc Säbäleissoni: Sulla on Läbä ainakin aika hieno paita!

Mc Läbäleissoni: Niin sullakin Säbä! Annetaan kolminkertainen hurraahuuto Tapparalle upeasta voitosta! yksi, kaksi kolme HEI HEI HEI!!

Seuraavaksi kutsutaan UPEAT, VALOVOIMAISET ja STAILIT tuomarimme lavalle eli VOICE OF VIIALAN legendaariset tuomarimme:

Mc Säbäleissoni : KUKA MUU MUKA kuin kunkkujen kunkku eli CHE CHE CHEEK! (yhtä aikaa juontajat)

Mc Läbäleissoni: Seuraavana päästetään Peto irti eli LAPIN OMA POIKA, kampäkin tehnyt ANTTI TUISKU!

Mc Säbäleissoni: Maailman kuulu, KYLMÄHERMOINEN, vauhtia ja vaarallista tilanteista pitävä, PAALUPAIKKOJEN YKKÖNEN, JÄÄMIES, KIMI RÄIKKÖNEN!

Mc Säbäleissoni: IHASTUTTAVA, KUVANKAUNIS aina yhtä valovoimainen MAISA TORPPA!!

MC Läbäleissoni :Paula Koivuniemi ei valitettavasti pääse tänään paikalle. Paula on lemmenlomalla! Hän löysi uuden rakkaan Tinderistä ja kyyhkyläiset ovat nyt etelän lämmössä Hawajilla. Paljon onnea Paulalle! ☺ Paula Koivuniemeä tilalta tänään yllätystuomarina on...

Mc Säbäleissoni: IHASTUTTAVA, KUVANKAUNIS, Viidakon oikea tähtönen! Aina yhtä valovoimainen MAISA TORPPA!!

Mc Säbäleissoni: Aina yhtä POSITIIVINEN, ENERGINEN oma ROKKIKUKKOMME MAIKOL MONROU!

Mc Läbäleissoni: Ja penkit kääntyvät... (tuomarit kääntyvät yhtä aikaa penkeillä oikean kautta)

2. PSYCHONOIDE: Apulanta Mitä kuuluu

Mc Läbäleissoni: Onko tuomarit ready to go? (Tuomarit painavat summeria ja valoa)

Mc Säbäleissoni: Onko yleisö ready to rock? (käsillä villitsee yleisöä)

Mc Läbäleissoni: On aika esitellä ensimmäinen kilpailijamme, joka tulee Espoosta ja on nimeltään Psychonoid!

Mc Säbäleissoni: Seuraavalla Insertillä pääsemme tutustumaan bändiin nimeltä PSYKONOID

INSERT PSYCHONOIDE

Mc Läbäleissoni: Seuraavaksi kutsumme lavalle bändin, jolta ei asennetta puutu! PSYKONOID lava on teidän!

(juonto lavan reunalta)

PSYCHONOIDE ESITTÄÄ APULANNAN MITÄ KUULUU (KIMI, CHEEK, ANTTI, MAIKKI)

Kimi menee viimeisessä kertsissä bändin mukaan, istuu kaiuttimen päälle ja nyökyttelee päätä)

Mc Säbäleissoni: Hei hei mitä SULLE kuuluu!

Mc Läbäleissoni: Hei hei hyvin kuuluu! Neljän tuomarin penkit kääntyivät!

Mikä ylämummo! TUOMARIT puheenvuoro on teillä, olkaa hyvä!

Cheek: No täst jengi tykkää! SOKKA IRTI! BUM! (tekee käsillä räjähdysten ja potkun?)

Antti: Aivan mieletöntä! Kyllä oli peto irti! Työ olisitte loistava lisä miun tiimiini!

Kimi: VERI GOOD VERI GOOD! (Näyttää peukkaa ja suomilaseja kypärän alta)

Maisa: Ei mun musiikkimakuun, sori pojat. Mutta kyllä te näytätte toisi hyvältä!

Maikki: Very good guys! Tosi hyvä meininki täällä Viialassa! Vai mitä yleisö??? (villitsee yleisöä) Teissä on asennetta jätkät ! ALRIGHT!

Psychonoide (Sallamari) : Me valitaan Kimi Räikkönen.

Psychonoide (Noora): Sä oot samast kotikaupungist ku mekin, Espoosta! Kova asenne ja meininki niinku meilläkin! Ou jeee!!!!

Kimi: (Nousee ylös penkiltä, tekee tuuletuksen ja kävelee bändin luo ja antaa yläfemmat!)

”Me ollaan niin paalupaikalla!”

3. Luamu: Vadelmavene

Mc Läbäleissoni: Seuraavaksi saamme kuulla yllätysesiiintyjä, jotka ovat siintäneet mainetta ympäri maailman!

Mc Säbäleissoni: Annetaan tähtivalmentajien hioa pelisuunnitelmiaan kullisseissa sen aikaan... (tuomarit poistuvat lavalta)

Mc Säbäleissoni: Seuraavana kutsun lavalle ensimmäisen yllätysesiiintyjän Kuopijjosta! LUAMU, LAVA ON TEIDÄN! ☺ (juonto lavan reunalta)

LUAMU ESITTÄÄ KASMIRIN VADELMAVENEEN (CHEEK, ANTTI ja PAULA)

JUNIORI LESKISET: MUSTA AURINKO NOUSEE

Mc Läbäleissoni: Olemme saaneet seuraavaksi yllätysesintyjäksi jo edesmenneen suomalaisen HUIPPU kansantaitelijan legendamme JUICE LESKISEN kauan kadoksissa olleet serkkupojat JUNIORI LESKISET! He esittävät meille laulun nimeltä Musta aurinko nousee ☺

4. Lissut pissikset

Mc Säbäleissoni: Nyt on aika esitellä seuraava bändimme!
Sitä ennen pyydetään upeat tähtivalmentajamme takasin lavalle: Cheek, Antti Tuisku, Kimi Räikkönen, Maisa Torppa ja Michael Monroe! (tuomarit tulevat takasin lavalle)

Mc Läbäleisssoni: Seuraavana kilpailijamme tulee suoraan Viialasta!
Katsotaan mitä Lissut kertovat itsestään seuraavalla videolla...

Mc Säbäleissoni: ...ja penkit kääntyvät...

INSERT LISSUT

Mc Säbäleissoni: Seuraavaksi Lissut esittävät meille kappaleen nimeltä IHQUU! (juonto lavan reunalta)

Mc Läbäleissoni: Mimmit lava on teidän! (juonto lavan reunalta)

(Pissikset tulevat lavalla kikattaen ja katsoen puhelinta, Heidi ja Jasmin viimeisenä)

Kaikki: UUU TSIII!

Pääpissikset: SANO P I S S I S SANO PISSIS! (tehdään käsillä kirjaimia)

Muut: PISSIS

KAIKKI: IHQUU (KOLME KERTAA)

Meikit täytyy aina olla kohdallaan (huulipunan laitto)

Ei meidän jengiin kato niin vaan tullakaan

(e-ei muut pissikset)

Hiukset täytyy tietty myös olla kohdallaan (hiustenheilautus)

Ei sitä koskaan tiedä koska kundit kohdataan (lentopusu yleisöön)

Me ollaan pissiksii, hei kai sen nyt huomaa (asento: vasen käsi vyötäröllä ja oikea ojossa laukun kanssa)

Teinisiskoksii ollaan ihkui ja nuorii (merkki sormella)

Pissiksii, hei ihailkaa meitä nipo hikarit meitä naurattaa (käsillä heilutusta itseensä)

IPhone jos hukkuu se katastrofi on (kännykän näyttäminen)

(IIIK! muut pissikset)

Jos Instan ohi nukkuu, on olo onneton (asento)
Jos saldoraja paukkuu, en yöllä unta saa (asento)
Miten koulussa ketään löydän jos ei oo watsuppiakaan (what? käsillä)

Kävely lähtee kahdessa jonossa pääpissisten perässä, muut muodostavat rivin ja pääpissikset tulevat muiden takaa dramaattisesti, työntäen muut pois tieltä)

Me ollaan pissiksii, hei kai sen nyt huomaa
Teinisiskoksii ollaan ihkui ja nuorii
Pissiksii, hei ihailkaa meitä nipo hikarit meitä naurattaa

(Maisa kääntyy ja on ihan innoissaan ja tippuu tuoilta, muut tuomarit ei! viimeisessä kertosaikassa Maikki näyttää ristinmerkin käsillään Paulalle sanoen : Stop this! Ristinmerkki jatkuu kaanonina kunnes valot sammuu ja koko sali pimenee)
(Valomies Ilmari juoksee Lissujen perään vihaisesti käsi pystyssä. ”Mää niin vihaan mun työtä!!!”)

(Juontajat ilmestyvät kynttilänvalon kanssa...)

Iltaesitys:

Mc Läbäleissoni: Kuka sammutti valot?

Mc Säbäleissoni: Ei kukaan! Pahoittelemme teknistä häiriötä! Edellisestä esityksestä johtuen, tekniset laitteemme ylikuumentivat

Mc Läbäleissoni: Hei!!! nyt olis hyvä hetki pitää pieni breikki!

Mc Säbäleissoni: Huikkee idis! Nyt on väliaika!

Mc Läbäleissoni: Viialan Yhtenäiskoulun oppilaskunta on tehnyt meille pientä purtavaa.. nam! (sivelee mahaansa nälissään)

Mc Säbäleissoni: No mitä sää siinä vielä venaitlet nyt koko jengi hakemaan vähän purtavaa!

päiväesitys:

Mc Läbäleissoni: Kuka sammutti valot?

Mc Säbäleissoni: Ei kukaan! Pahoittelemme teknistä häiriötä! Edellisestä esityksestä johtuen, tekniset laitteemme ylikuumentivat

MC Läbäleissoni: Nyt on hyvä pitää pieni tauko! Pyydämme yleisöä odotamaan omalla paikalla, kunnes saamme tekniset laitteet taas kuntoon!

MC Säbäleissoni: Juuri näin! Kohta show jatkuu!

Mc Säbäleissoni: Pyydämme yleisöä menemään omille paikoilleen, esitys jatkuu!

VÄLIAIKA (n.30min)

(Valomies (Ilmari) palautuu omalla paikalle, sanoo yleisölle: ”Onneksi oli vakuutukset kunnossa!”)

5. Mummot

(neljä mummoa harhailevat lavan alapuolella, rollaattori ja kävelykeppi, megafoni?)

Hulda (Pirjo): Oliko se vessa-Matti??? Vai oliko se sen sukunimi Roili, vai mikä se oli????

(mummot tökkivät katsojia ja kyselevät yleisöltä:” Missä se Vessa-Matti oikein on?” ”Missä se Loiri luuhaa?”)

Sarika (Sylvi): Kuulehan Pirjo, ihan sama!! Roili mikä Roili!!!

Ilona (Aune): Kuulehan sinä Sylvi! Kuka minä olen? Ja mihin te olette minun tuoneet? Meidänhän piti olla Anna-Liisan kanssa kahvitauolla, ettei tarvitse sen rollaattorin kanssa värvätä kokoajan!!!

Salla (Anna-Liisa): Kyllä minä sinulle kahvitauot näytän!

(juonto alkaa ja mummot kuuntelevat korvat höröllä)

Hulda: CHEEK! Kyllä mä sen tiiän! (mummot lähtevät kiiruusti takavesta)

(tuomarit Maikki, Paula ja Kimi ovat valmiina tuoleilla oikeinpäin)

(Valomies ilmestyy takasin töihin sanoen:” Onneksi oli vakuutukset kunossa!”

6. Antti Tuisku feat Cheek ja tanssijat: Keinutaan

Mc Säbäleissoni: Noniin nyt on aika jatkaa upeiden esitysten parissa

Mc Läbäleissoni: Seuraavaksi meille esiintyy AIVAN HUIKEA

Mc Säbäleissoni: siis AIVAN ÄLYTTÖMÄN MAGEE, OMAT TÄHTIVALMENTAJAMME

Mc Läbäleissoni: PETOJEN PETO, ANTTIIII TUISKUU FEAT CHEEEEEEEK ja MUIJAT!

ANTTI TUISKU FEAT CHEEK KEINUTAAN ja TANSSIJAT

Mc Säbäleissoni: Kyllä oli huikkea show! Kutsutaan muut tahtivalmentajamme takasin lavalle Kimi Räikkönen, Maisa Torppa ja Michael Monroe!!!

(yläfemmat Antille ja Cheekille esityksen jälkeen, kun he palaavat penkeille, kehuvat esitystä)

Mc Läbäleissoni: Ja penkit kääntyvät...

7. Appendix: Trooper

Mc Säbäleissoni: Seuraavaksi saamme kuulla bändiä, joka on saapunut kaupungista niemeltä Cockney

Mc Läbäleissoni: Bändin solistina toimii tänään Iron Maidenin taustalaulaja Dark Passenger joka on saapunut lentokoneella maailmankiertueelta tänne Viialaan vain tätä esitystä varten

Mc Säbäleissoni: Katsotaan mitä bändi kertoo meille itsestään seuraavalla videolla

INSERT APPENDIX

Mc Säbäleissoni: Toivotetaan lavalle tervetulleeksi! Let`s introduce next band THE APPENDIX!!! (lavan reunalta)

Mc Läbäleissoni: Lava on teidän! STAGE IS YOURS Appendix! (lavan reunalta)

APPENDIX : TROOPER (KAIKKI)

(soolossa Maikki menee bändin mukaan tekemään ilmakitaraa, kaikki tuomarit jammaavat ja painavat nappia)

Mc Säbäleissoni: Se esitys ei jättänyt ketään kylmäksi vai mitä Viiala! (vilitsee yleisöä käsillä)

Mc Läbäleissoni: Tuomarit, mitä sanotte tästä esityksestä?

Antti: Unbelieveble! (häkeltyy) En kommentoi ! No comments, no comments

Cheek:

Kimi: YES YES!! (Näyttää peukkuja innoissaan)

Maisa: WAUU! Mitkä tukat!! Siis ihan sika kiiltävä. Mitä hoitoainetta te käytätte? Sitä saa varmaan vaan Jenkeistä. Vitsi saitte mutkin punastumaan (nauraa)

Maikki: I`ve been waiting for this all night! Tätä mää oon oottanut koko illan! Rock and roll 4-ever man! What a song! I`m your man!

Appendix: We`re so happy that you all want us to your team! But there no doubt, rock and roll 4-ever mate! We choose of course my mate MICHAEL MONROE!

Maikki: ALLRIGHT! We are going to make history! ROCK AND ROLL (käy halaamassa ja antaa läpyt)

8. Lady Madonna: The 60`s sauce

Mc Säbäleissoni: Seuraavaksi saamme kuulla vanhaa rokettirollia yllätys-esiintyjältämme suoraan Englannista

Mc Läbäleissoni: Saanko esitellä The ladies on the beat ja Lady Madonna! Stage is yours!

LADY MADONNA (TUOMARIT JAMMAAVAT OIKEINPÄIN, TWISTAUSTA?)

9. Voice Of Kids Kati KIVAKIVA

Mc Läbäleissoni: Seuraavaksi meille esiintyy uunituore Voice of Kidsin voittaja Kati Kivakiva!!!!

Mc Säbäleissoni: Pyydetään ulkomaillakin mainetta niittänyt, enkelin äänen omaava Kati KivaKiva lavalle!!!

Mc Läbäleissoni: Cheek anna vähän biittii !!!

(juontajat räppäävät Katin lavalle: Kiva Kiva KivaKivaKiva Cheek beatbo-
xaa)

(Kati tulee lavalle arkana, katse alaspäin, hermostuneesti syyhyttää kättään)

Kati KivaKiva: KIVAAA! (tekee suuren, dramaattisen liikkeen käsillään ja
räppäys loppuu)

Mc Läbäleissoni: Noo mikä on fiilis?

Kati KivaKiva: Ihan Kiva, KivaKiva (nyökyttää päätään)

Mc Säbäleissoni: Nähdäänkö esityksessä uusia liikkeitä?

Kati KivaKiva: Kyllä! Tosi kivoja Kivojakivoja ☺

Mc Läbäleissoni: Kati KivaKivan säestää tänään Appendix Ole hyvä
STAGE IS YOURS!

Kati KivaKiva: LAVALLEEE! (näyttää käsillään dramaattisesti ja jatkaa
sitten kävelyä hermostuneesti bändin luo, antaa läpyt ja menee mikin luo)

(esiintyy arasti kunnes laulu lähtee nousuun, repii valkean paidan, jonka alta
paljastuu hevipaita)

(Tuomarit jammaavat oikeinpäin, häkeltyvät kun alta paljastuu hevipaita)

Kati KivaKiva: LAVALTA POISTUUU!!! (poistuu lavalta arasti...)

9. Apulanta : Pahempi toistaan (CHEEK, ANTTI, MAIKKI ja Kimi)

Mc säbäleissoni: Viimeisenä kilpailijana saamme kuulla bändiä nimeltä
Katsotaan mitä kilpailijat kertovat itsestään seuraavalla videolla...

Mc Läbäleissoni: Katsotaan mitä he kertovat itsestään seuraavalla videolla:

(Poliisit ovat vanginneet varkaat ja tulevat lavalle sinivalojen saattelemana,
Maisa säikähtää niin että tippuu tuolilta)

Maisa: Tulikohan ne hakemaan mua kun mää sain sen parkkisakonkin ei-
len?????

Jasmin poliisi: Noniin pojat eiköhän unoheta nyt tää koko homma ja ale-
taan soittamaan!

Cheek: AA! Oli hyvä liiga! Tuu meitsin posseen!

Antti: Ihana! Mie tykkäsin! Ottete kyllä niin ehania! te ootte kyllä ihan
niinku mieki oon! Kyllä oli Peto irti!

Kimi: NO NO NO LIKE!!!

Maisa: Nyyhkyttää, ihan meinasi itku tulla, tää biisi on siis tosi tärkeä mulle
niinku silleen henkilökohtasesti. Tajuuttekste? Nyyhkyttää. Nyt ne mun rip-
sarit sitten levisi, vai leviskö Kimi? KIMII?

Kimi: Maisa sää saat lainata mun laseja, ole hyvä! Näitten läpi ei nää vaikka
olisi koko naama ravassa, testattu on! Peukuttaa!

Maisa: (Maisa ottaa Kimin lasit ja laittaa päähän) Kitti Kimi, en oo vaan varma sopiiko nää mun stailiin kun mulla ei oo nyt mitään sinistä päällä....

Maikki: ALLRIGHT. I rock and roll! Älytön meiniki! Vai mitä yleisö? (Hyppelee)

Maisa: Vaikka mää oonkin aika uus stara (pöyhii tukkaa) niin mä osaan antaa tosi hyviä tyyli ja kauneusvinkkejä ☺

Vangit ja poliisit: (supisevat ja keskustelevat) Me valitaan Tuitkun Antti, me ollaan kuultu että Lapissa osataan leipoa, niin ei tuu enää riittää näistä donit-sesitakaan vai mitä? (Muut nyökkää)

Antti: Kyllä mie oon niin ilonen ai että! Miun omat pikkumussukat! Me niin näytetään teille kokoo porukalle! (nousee penkiltä ja tervehtii joukkueensa, katsoo muita tuomareita haastavasti, tekee pari tanssiliikettä ja istuu penkille)

Heidi: Cheekki olisi kyllä ollut NIIN komea, mua kyllä harmittaa...

Mariella: No niin Sven tulehan nyt sieltä, mennään vaikka Arnoldsiin !

11. Loppubiisi

Mc Läbäleissoni: Iso kiitos yleisölle ja tuomareille! Tää on ollu aivan huikee ilta! Kiitos bändit kiitos yllätysesiiintyjät!

Mc Säbäleissoni: Nyt on aika yhteisbiisille! Illan viimeisenä biisinä kuulemme Nyt on sinun vuorosi loistaa! Olkaa hyvä esiintyjät ja tuomarit! LAVA ON TEIDÄN!

(Sinun vuorosi loistaa alkaa, seiskoilla soittovastuu, ripotellen kaikki lavalle, kertsissä jotain yhteistä laulu ja liike, TANSSIJAT? voimabiisi!, lopputekstit taustalla)

IDEOINTILOMAKE

*”Kaikista unelmistamme voi tulla totta,
jos meillä on vain rohkeutta tavoitella niitä”
– Walt Disney*

13.1.2016

Ideointilomake / Hirvialhon yhtenäiskoulun musikaaliprojekti

Nimi:

Luokka:

Puhelinnumero (vapaaehtoinen):

1. Mitä haluaisit tehdä musikaalissa?

- a) soittaa jo soittaa jotain soitinta? Mitä?
- b) kenen kanssa haluaisit soittaa?
- c) mitä biisiä/bändiä haluaisit soittaa?

2. Näytellä?

Onko sinulla aikaisempaa kokemusta näyttelemisestä? Missä?

3. Laulaa?

- a) onko sinulla aikaisempaa kokemusta laulamisesta? Missä?
- b) kenen soittajien/laulajien kanssa haluaisit olla samassa ryhmässä?
- c) mitä biisiä/bändiä haluaisit laulaa?

4. Valo -ja äänitekniikka?

Onko sinulla aikaisempaa kokemusta? Missä?

5. Jotain muuta? Mitä?

JULISTE

Voice of Viiala

Pissikset

Psychonoid

Tähtivalmentajat

Appendix

Rosvot ja polliisit

Ensi-ilta	to 19.5. klo. 18.30	
Koululaisnäytökset	pe 20.5.	
lk. 0-3	lk. 4-6	lk. 7-9
9:00-10:00	10:30-11:30	13:30-14:30

AKAAN SEUDUN TEKEMÄ LEHTIARTIKKELI VOICE OF VIIALASTA. ANTOLA, T. 2016. VOICE OF VIIALA. SÄHKÖPOSTIViesti TEKIJÄLLE 21.4.2016. JULKAISTU AKAAN SEUDUSSA 25.4.2016.

Kimi Räikkönen, Michael Monroe, Antti Tuisku, Cheek ja Paula Koivuniemi nähdään tähtivalmentajina, kun Viialan yhtenäiskoulun oppilaiden musikaali Voice of Viiala valtaa koulun näyttämön toukokuussa.

Tähtivalmentajien arvioitaviksi lavalle nousee neljä bändiä, jotka esittävät Apulannan, Kasmirin, Iron Maidenin ja tyttöduo Lissujen musiikkia. Mukana on myös yllätysesintyjä **Juice Leskisen** ja The Beatlesin jalanjäljissä.

Voice of Viialan tekemiseen osallistuu joukko Viialan yhtenäiskoulun 7.–9.-luokkalaista sekä kaksi kolmasluokkalaista. Musikaali on syntynyt pääasiassa oppituntien jälkeen kerhotoimintana, mutta ensi-illan lähestyessä treenejä on ollut myös kouluajalla.

Musikaali on samalla projektia ohjavan **Laura Flankkumäen** opinnäyte-työ. Lastenohjaajana alakoulun puolella toiminut Flankkumäki opiskelee ohjaustoiminnan artemiksi Hämeenlinnan ammattikorkeakoulussa.

Nuorten omilla ehdoilla

Laura Flankkumäki kertoo, että nuoret ovat itse suunnitelleet musikaalin sisällön tansseista ja vuorosanoista aina bändien lauluihin ja imagoihin. Esitykseen kuuluu myös nuorten suunnittelemaa, kuvaamia ja editoimia videoita. Projektissa on ollut apuna myös ilmaisutaidon, musiikin, teknisen työn ja kuvaamataidon opettajia.

– Liikkeelle on lähdetty nuorten omista haluista ja vahvuuksista. Kukaan ei ole joutunut tekemään sellaista, mitä ei haluaisi. Projekti on ollut tekemällä oppimista, osallistamista ja oppiaineiden rajoja rikkovaa, mikä on myös uuden opetussuunnitelman mukaista, Flankkumäki kertoo.

Räikkösen rallienglantia

Cheekiä esittävä yhdeksäsluokkalainen **Enni Piirainen** on tyytyväinen sekä omaan rooliinsa että musikaaliprojektin rentoon meininkiin.

– Kaikki saavat olla mukana ja kaikkien kanssa on mukavaa, Enni sanoo.

Yhdeksäsluokkalaisen **Isak Peltolan** toive isosta roolista toteutuu tähtivalmentaja Michael Monroena.

– Voice of Viialan Monroe on energinen, vähän ADHD ja juoksentelee ympäri lavaa vähän niin kuin se itsekin, Isak Peltola kuvailee.

Isak ei ole näytellyt aiemmin kuten ei myöskään Kimi Räikkösen ajohaalariin hyppäävä **Henri Könnilä**.

– Kimi on vähän hiljaisempi ja puhuu rallienglantia. Puheesta ehkä saa selvää, Henri Könnilä lupaa.

Jännitystä ja naurua

Musikaaliryhmän nuorimpia ovat kolmasluokkalaiset **Hulda Kulhia** ja **Ilona Lahtinen**, jotka näyttävät mummoja. Hulda on myös musikaalin yllätysvieras. Tyttöjen mukaan isommat oppilaat ovat ottaneet heidät hyvin joukkoonsa.

– Vähän on jännittänyt, mutta ei kauheasti. Kivaa on ollut se, että saa nauraa hauskoille repliikeille. Niiden esittäminen on kivaa, Hulda ja Ilona kertovat.

Voice of Viialan esitykset ovat Hirvialhon koulun näyttämöllä 19.5. ja 20.5. Musikaalia esitetään vanhemmille sekä koulun henkilökunnalle ja oppilaille.

Kuvatekstejä

Seitsemäsluokkalaiset Lenni Kiviniemi (takana vas.), Anttoni Reinikka, Sallamari Tervonen, Noora Pirttiluoto, Juho Veikkolainen ja Miika Kivi soittavat punkbändi Psychonoidissa. Bändiläisten mielestä musiikkia on mukava tehdä porukalla ja samanikäisten kanssa. Bändi soittaa musikaalissa muun muassa Apulantaa.

Voice of Viialassa on mukana 7.–9.-luokkalaisia sekä kaksi kolmannen luokan oppilasta.

Eveliina Karppi (takarivissä vas., Antti Tuisku), Enni Piirainen (Cheek), Herni Könnilä (Kimi Räikkönen), Isak Peltola (Michael Monroe) sekä kuvasta puuttuva Petri Jouppi (Paula Koivuniemi) kuuluvat Voice of Viialan tähtivalmentajiin.

VALKESKOSKEN SANOMIEN TEKEMÄ LEHTIARTIKKELI VOICE OF VIIALASTA. VALLI, J. 2016. VOICE OF VIIALA. SÄHKÖPOSTIVIESTI TEKIJÄLLE 1.5.2016. JULKAISTU VALKEAKOSKEN SANOMISSA 4.5.2016 JA AAMULEHDESSÄ 16.5.2016.

Ensin oli Voice of Finland. Nyt tulee Voice of Viiala. Hankkeessa puuhailee yli 30 nuorta yläastelaista ja pari kolmasluokkalaista. Tosin jälkimmäisillä on oma Voice of Kids -sapluunansa.

Yhtä kaikki, nuorisomusikaalia ollaan rakentamassa tv:stä tuttuun Voice of Finlandin tapaan. On muutama tähtivalmentaja ja heiltä kiinnitystä koettaa saada neljä bändiä.

Musikaalin idea syntyi hanketta ohjaavan Laura Flankkumäen päässä. Hän opiskelee Hämeen ammattikorkeakoulussa ohjaustoiminnan artemomiksi. Voice of Viiala on hänen opinnäytetyönsä.

-Jaoin oppilaille lomakkeen, jossa kyseltiin halukkuutta osallistua hankkeeseen. Kaikille tulikin sellainen rooli, jonka itse kukin halusi, sanoo Flankkumäki.

-Hanke pohjautuu uuteen opetussuunnitelmaan. Tärkeätä on osallistaminen ja yhteisöllisyys. Se on tekemisen oppimista tekemisen kautta. Prosessi ja projekti ovat tärkeämpiä kuin itse speaktaakkeli.

Opetussuunnitelman mukaisesti hanke rikkoo myös oppiaineiden rajoja, kun mukana on oppilaita monelta eri luokalta ja eri aineista.

Osa oppilaista tuli pystymetsästä, osalla taas oli pientä kokemusta musiikista ja näyttelemisestä. Mukana olevat bänditkin on koottu tätä hanketta varten.

-Osalla soittajista ei ollut musiikillista taustaa, osa taas oli harrastanut musiikkia jo aiemmin. Tuomarit keksivät itse omat vuorosanansa, itse kirjoitin varsinaisen käsikirjoituksen, selvittää Flankkumäki.

-Nuoret itse suunnittelivat esityksen tanssit, laulujen sanat ja myös kuvasivat sekä editoivat hankkeesta videoita. Yhtenäiskoulun opettajat osallistui-
vat omien aineidensa kautta kokonaisuuden valmistamiseen. Pukuja musiikaaliin saatiin lainaksi Viialan ja Valkeakosken teattereista.

-Joulukuussa aloin miettiä musikaalin tekemistä. Helmikuussa muodostettiin ryhmät ja alettiin harjoitella. Kuukausien aikana musikaali on saanut muotonsa.

Nuoret ovat työstäneet musikaalia viikoittain. Viime päivinä harjoitusten vauhti on kasvanut. Hankkeen aikataulutus tosin oli Flankkumäelle yllätys. Siksi musikaalia harjoiteltiin ryhmissä, sillä kaikille ei aina sopinut sama aika.

-Musikaali on syntynyt ensisijaisesti kerhotoimintana oppituntien jälkeen. Jonkin verran olemme harjoitelleet myös kouluajalla.

Flankkumäen mukaan Voice of Viialassa ei ole voittajaa, vaan pääasia on tarjota viihdyttävä musiikkishow. Tuomareina toimivat Kimi Räikkönen, Michael Monroe, Cheek, Antti Tuisku ja Paula Koivuniemi.

Eivät tosin aidot henkilöt, vaan oppilaat imitoivat tähtiartisteja omalla tavallaan. Eipä siinä Räikköseltäkään kovin suurta verbaalista lahjakkuutta odoteta. Mutta siinä musikaalin hauskuus piileekin. Mitään ei tarvitse ottaa kovin vakavasti. Pääasia on, että on hauskaa.

Voice of Viialaa esitetään Viialan Hirvialhon koululla 19. ja 20. toukokuuta.

kuvatekstit: Tuomarit miettivät keskenään esityksiä. Henri Könnilä, Enni Piirainen ja Isak Peltola ovat osa tuomaristoa.

Voice of Viialan bändiyrittäjä on Psychonoide, jossa soittavat Noora Pirttiluoto, Sallamari Tervonen, Miika Kivi, Anttoni Reinikka ja Juho Veikkolainen.